

# Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER  
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

3<sup>E</sup> JAARGANG

WOENSDAG 27 MAART 1918

No. 117

## INHOUD

ONZE GEDWONGEN LEENINGEN door <i>Mr. R. J. H. Patijn</i> ..	Biz.	261
De Banque de France in 1917 door <i>Mr. L. F. A. M. v. Ogtrop</i> ..		263
De Rijnvaart gedurende het jaar 1917 door <i>A. van Driel</i> ..		265
Zeeverzekering in 1917 ..		266
De Rijksmiddelen ..		268
AANTEKENINGEN:		
Toenemende moeilijkheden in de goudproductie ..		268
De Donau als militaire verkeersweg ..		269
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN ..		269
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED ..		270
MAANDCIJFERS:		
Overzicht der Rijksmiddelen ..		270
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN ..		271—279
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.	
Wisselkoersen.	Goederenhandel.	
Bankstaten.	Verkeerswezen.	

## INSTITUUT

## VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*

## WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

Secretaris-Redacteur: *G. E. Huffnagel.*

Secretariaat: *Pieter de Hoogweg 122, Rotterdam.*  
Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: *Economisch Instituut.*  
Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 12,—. Buitenland en Koloniën f 14,— per jaar. Losse nummers 30 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, 's-Gravenhage.*

25 MAART 1918.

De geldmarkt was de afgelopen week beduidend vaster gestemd. Met het oog op de inschrijving voor schatkistpapier was de vraag naar wissels tot particulier disconto gering, zoodat het aangeboden papier slechts met moeite plaatsing kon vinden tot oplopende rente. Werd aanvankelijk nog Maandag à 2% pCt. geld verschaft, op de beide volgende dagen moest 3% pCt. bewilligd worden, terwijl in het verdere verloop van de week niet dan tot 3% pCt. plaatsing te vinden was. Nadat de uitslag van de inschrijving bekend geworden was, waaruit bleek, dat het geheele bedrag plaatsing vond tot een iets lagere rente dan men geschat had, kon de discontorente weder iets terugloopen.

De prolongatiekoers was eveneens vast, waarbij ook de moeilijke politieke toestand niet zonder invloed bleef. Noteering 4, 4½, 4¾ pCt.

Bij de inschrijving op 60 miljoen gulden schatkistpapier werd in het geheel ingeschreven voor ruim 120 miljoen. Toegewezen werden f 21.720.000 driemaandspromessen à f 991,38½, f 16.900.000 zesmaandspromessen à f 982,85 en f 21.373.000 jaarsbiljetten à f 1007,64, gevende een netto rendement van resp. 37/16, 33/8 en 313/16 pCt.

\* \* \*

De in het vorige nummer vermelde voorwaardelijke aanvaarding door onze Regering van den eisch der Entente-regeringen omtrent onze koopvaardijvloot, heeft niet mogen baten. Zonder eenige consideratie zijn onze schepen in beslag genomen tot groote verontwaardiging van geheel ons volk. Een sterke terugslag op de effectenmarkt — men zie onder deze rubriek — bleef niet uit. Vooral scheepvaartwaarden en Nederlandsche staatsleeningen liepen snel in koers terug. Maar ook de wisselmarkt was zeer flauw. In wissels op Londen, Parijs en New York was het aanbod overheerschend. Vooral Woensdagochtend waren er bijna geen koopers en werd voor 10.10, 37.65 en 213½ afgedaan. Nadat de eerste schrik voorbij was en een blijkbaar hier en daar bestaande vrees voor oorlogsgevaar ongegrond bleek, kon zoowel de effecten- als de wisselmarkt zich eenigszins herstellen.

Waren aanvankelijk ook Marken en Kronen flauw, daar in verband met de Rijnvaart ook naar die zijde moeilijkheden vermoed en gevreesd werden, zoodat zicht Berlijn een oogenblik weder onder 40 afgedaan werd, al spoedig kwam hierin verandering, door geruchten over een belangrijk, in voor Duitschland gunstigen zin verlopend, offensief in het Westen. Zaterdag sloot de koers ongeveer op 42.15 en heden werd, nadat Zaterdag laat de tijding van een doorbraak door het Engelsche verdedigingsstelsel bekend geworden was, tot 44.— betaald.

\* \* \*

Het wetsontwerp voor de drooglegging der Zuiderzee werd in de Tweede Kamer aangenomen.

## ONZE GEDWONGEN LEENINGEN.

Het succes van een emissie komt aan het crediet van den debiteur ten goede: deze stelling zal in hare algemeenheid niet licht worden aangevochten. De jongste Staatsleening was een groot succes: een bedrag van 625 miljoen aan inschrijvingen mag voor Nederland een schitterende uitslag worden genoemd, ook al houdt men rekening met het feit, dat in dit bedrag f 247.500.000 aan conversie was begrepen. Toch lijkt het nauwelijks twijfel, dat men, voortgaande op den thans gevolgden weg, gevaar loopt de Nederlandsche Staatsschuld in discredit te brengen.

In de Eerste Kamer is in December 1917 van gedachten gewisseld over de vraag, of de leening een vrijwillige dan wel een gedwongen leening was. Tegenover de heeren Van Nierop en De Gijselaar, die er slechts een gedwongen leening in konden zien, hielden de Minister en de heer Stork het omgekeerde staande. Het is zonderling, dat deze vraag tot een eenigszins uitvoerig debat aanleiding kon geven. Ieder toch kende de feiten en bleef vrij daaraan de qualificatie te geven, die hem goed dacht. Vrijwillig was de leening in zoover, dat de wet haar uitdrukkelijk zoo noemde en dat niemand rechtstreeks verplicht werd tot deelneming; gedwongen was zij, omdat wie niet inschreef, gevaar liep een partij 3 pCt. obligatiën thuis te krijgen, waarop hij aanstonds ten minste 30 pCt. verlies had moeten afschrijven. Wil men niettemin van een vrijwillige leening spreken, zoo is mij dit wel; maar dan gebruikt men den term in een andere beteekenis dan de gewone.

Toen de oorlog uitbrak, was sedert de dagen van Van Hall (1844) het uitgeven van een Staatsleening, onder bedreiging voor het geval van mislukking met geldelijk nadeel voor de bezitters, niet voorgekomen. In het najaar van 1914 stelde de mobilisatie aan 's Rijks Schatkist plotseling ongekend hooge eischen en de Minister Treub greep naar het bijkans vergeten, indertijd probaat gebleken middel. Dit is begrijpelijk. In den aanvang verwachtte niemand een langen duur van den oorlog; gelijk bij den strijd over de z.g. „heffing in eens” duidelijk bleek, vleide men zich toenmaals vrij algemeen met de hoop, dat, als de f 275.000.000 der leening 1914 verbruikt waren, normale tijden teruggekeerd, althans weer in het zicht zouden zijn. Als noodmaatregel van geheel exceptioneel karakter was het voorstel aannemelijk.

Ook afgezien daarvan moet erkend worden, dat het stelsel der gedwongen leeningen praktische diensten heeft bewezen. De Schatkist kreeg telkens het benodigde kasgeld tegen gunstiger voorwaarden dan anders voor de plaatsing van zoo groote bedragen bedongen hadden kunnen worden. De beide eerste malen had ook het publiek zich niet te beklagen. De emissiekoers der 5 pCt. leening 1914 was evenmin als die der 4½ pCt. leening 1916 te hoog, en in beide gevallen werden na korten tijd de obligatiën ter beurze verhandeld ongeveer op den parikoers, waarvoor zij waren uitgegeven, en daarboven. Wie noodgedwongen ingeschreven had, kreeg weldra gelegenheid zich nagenoeg zonder verlies of zelfs met kleine winst van zijn bezit te ontdoen. Maar anders werd de zaak bij de uitgifte van de 4 pCt. leening 1916.

De koers van uitgifte was daarbij in de wet zelve vastgelegd op 97 pCt. Dit percentage was wellicht niet onjuist gekozen op het oogenblik, waarop het wetsontwerp werd samengesteld; doch in de weken, die voor de behandeling hiervan in den Raad van State en in de Staten-Generaal noodig waren, werd de marktpositie ongunstiger; met het gevolg, dat de leening zich niet alleen niet kon handhaven op den emissiekoers, maar — in tegenstelling tot hetgeen bij de eerste twee gedwongen leeningen geschied was — geregeld bleven dalen en nu slechts plm. 87 pCt. noteert. Terecht werd er van verschillende zijden op gewezen, dat op die wijze een gedwongen leening ont-aardt in een extra-vermogensbelasting en nog wel in een zoo gebrekkig en onbillijk mogelijk geregelde belasting.

Toen het wetsontwerp betreffende de jongste Staatsleening (4½ pCt. 1917) verscheen, had de Minister van Financiën zich de ondervinding, laatstelijk opgedaan, ten nutte gemaakt. Ditmaal werd de koers niet in het wetsontwerp bepaald, doch bevatte dit het volgende voorschrift: „De koers van uitgifte „wordt vastgesteld door onzen Minister van Financiën, met dien verstande, dat bij die vaststelling tot „rechtsnoer wordt genomen de koers, welke omstreeks „den tijd der uitgifte eerste-klasse fondsen van ge- „lijken rentevoet als deze geldleening ter beurze no- „teeren.” De term „eerste-klasse fondsen”, die aller-

minst een scherp omljnd criterium aangeeft, mocht in een wet eenigszins zonderling voorkomen, de bedoeling van de bepaling was niet twijfelachtig. De wetgever liet de vaststelling van den koers aan den Minister over, maar wilde, dat deze, met inachtneming van de omstandigheden op het oogenblik der emissie, zou handelen als een verstandig bankier: noch te laag noch te hoog. Dat een Minister, die de beschikking had over den stok achter de deur, geneigd zou zijn de leening te goedkoop aan het publiek aan te bieden, was niet waarschijnlijk. Veeleer bestond gevaar voor een herhaling van het gebeurde met de 4 pCt. leening. Hierop werd in het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer gewezen. Het antwoord klonk geruststellend: de Minister zou een koers uitkiezen, die in verband met de beursnoteringen als „juist” zou zijn te beschouwen; men behoefde niet te vreezen voor een koers, hooger dan in overeenstemming zou zijn te achten met den toestand der kapitaalmarkt op het oogenblik der uitgifte.

In de Eerste Kamer weigerde de Regeering iedere nadere toezegging ten aanzien van den koers; zij wenschte de handen vrij te houden. Dit was op zich zelf juist. En toch kan men zich verklaren, dat Mr. Van Nierop prijs stelde op meer zekerheid, vooral toen de Minister liet doorschemeren, dat hij bij het bepalen van den koers met het niet betalen van de Russische coupons geen rekening behoefde te houden. omdat men daarin slechts een reden van tijdelijke ongerustheid ter beurze had te zien. Deze uitlating, die zeker niet van een zwaartillende opvatting getuigde, voorspelde niet veel goeds; blijkbaar had de Minister voor zijn leening een hoogen prijs in het hoofd. Inderdaad werd de koers op 100 pCt. bepaald.

De vraag is gewettigd, of daarmee geen inbreuk werd gemaakt op de toezeggingen, aan de Staten-Generaal gedaan. De bedoeling was, dat de uitgifte der leening zou geschieden naar goede commercieele opvattingen; de emissiekoers moest dus in dier voege worden gekozen, dat de nieuwe obligatiën een wenschelijke belegging zouden opleveren. Maar daarmee valt niet te rijmen, dat het nieuwe 4½ pCt. fonds werd uitgegeven tegen den parikoers op een oogenblik, waarop de obligatiën der bestaande 4½ pCt. Staatsleening, die in geen enkel opzicht aan ongunstiger voorwaarden zijn onderworpen en zelfs in korter tijd moeten worden afgelost, zich reeds sinds enkele weken beneden den parikoers bewogen. Niemand schrijft vrijwillig in op een fonds, dat geëmitteerd wordt boven den koers, waarop schuldbrieven ten laste van denzelfden debiteur, van hetzelfde rentetype en met zelfs iets betere uitlotings- en aflossingskansen, ter beurze te krijgen zijn. Bij een nieuwe emissie van hetzelfde fonds — b.v. een latere serie van reeds genoteerde obligatiën — geschiedt de uitgifte dan ook beneden de beursnotering, niet daarboven.

Het publiek heeft recht zich over den hoogen koers, waarop de laatste Staatsleening werd uitgegeven, te beklagen. De 4½ pCt. Staatsschuld 1917 beweegt zich nog plm. 6 pCt. beneden den emissiekoers. In enkele weken hebben de bezitters, die, hetzij uit gemeenschapsgevoel, hetzij uit vrees voor de gedwongen leening hebben ingeschreven, een koersverlies geleden van ongeveer f 30.000.000. De gedwongen plaatsing tegen te hoogen koers was hiervan zeker niet de eenige oorzaak, maar droeg er toe bij <sup>1)</sup>. Is de leening eenmaal geclasseerd, blijft de vrede nog lang uit en houdt de geldruimte der laatste jaren aan, dan is de mogelijkheid niet uitgesloten, dat dit verlies door koersstijging ten deele of zelfs geheel kan worden ingehaald. Maar het feit, dat de leening is uitgegeven tegen een koers, waarop zij als werkelijk vrijwillige leening ook tot veel lager bedrag niet had kunnen

<sup>1)</sup> Het conflict met de Entente ter zake van de schepen-quaestie heeft uit den aard der zaak in de laatste week een ongunstigen invloed gehad op den koers ook van onze Staatsschuld. Vóór half Maart echter, toen dienaangaande nog niets bekend was, was de jongste Staatsleening reeds gedaald tot ongeveer 96 %.

slagen, zou daarmee niet goedge maakt zijn en blijft moeilijk overeen te brengen met de toezeggingen, door de Regeering afgelegd bij de totstandkoming van de wet.

Het bedenkelijke voor de toekomst is, dat door deze wijze van handelen de Staatsschuld in hooge mate impopulair dreigt te worden. Wij zullen in de naaste toekomst het Staatscrediet nog duchtig moeten aanspreken. Ook al zou er — wat zich allerminst laat aanzien — binnen enkele maanden gedemobiliseerd kunnen worden, dan zal in elk geval de distributie van levensmiddelen voorloopig groote offers van de schatkist blijven vergen. Er zal voorts geruime tijd verlopen, vóórdat het Rijk de credietposten zal kunnen realiseren, die het bij liquidatie van den crisistoestand kan innen (kapitalen in den graan- en kunstmesthandel aangewend, baten wegens tegeldemaking van oorlogsmaterieel, vorderingen op vreemde Regeeringen ter zake van interneering enz.). Een vijfde crisisleening is onvermijdelijk en zal het bij het vijfde blijven? Terugkeeren van den weg der gedwongen leeningen zal, zoolang de abnormale omstandigheden aanhouden, wel practisch onmogelijk blijken. Het belegend publiek is oververzadigd van Staatsschuld en zijn opnemingsvermogen voor dit fonds is dus niet groot meer te achten. Bovendien is door de serie van gedwongen leeningen bij de Natie het besef, dat ieder goed staatsburger in dezen tijd voor het Staatscrediet moet doen wat hij kan — een besef dat in 1914 zeer levendig was — allengs afgestompt. Het zou nu een waagstuk zijn, een vijfde crisisleening zonder stok achter de deur aan te durven.

Zoo geraken wij hoe langer hoe meer vast aan het stelsel van gedwongen leeningen. Het zal later wel bekend worden, dat ook in andere landen de Regeeringen middelen gevonden hebben om den bezitters voor het doen slagen van de oorlogsleeningen, de duim-schroeven aan te zetten. Maar formeel werd overal elders toch het noodige geld vrijwillig bijeengebracht, terwijl Nederland van den aanvang der crisis af zijn toevlucht nam tot de bedreiging met gedwongen leeningen. Ons Staatscrediet kan, dit niet ten goede komen.

Het is tamelijk onvruchtbaar in nabetrachtingen te treden over de vraag, of het een fout geweest is, in 1914 van den normalen weg om den Staat het noodige kasgeld te verschaffen, af te wijken. Géraakt men in latere jaren nogmaals in omstandigheden als wij beleven, dan kan men zijn voordeel doen met de thans opgedane ervaring en zal men vermoedelijk niet zoo spoedig tot dwang overgaan als nu geschied is. In deze jaren is wel gebleken, dat wat verstandig was in de dagen van Van Hall, toen men aan den rand stond van het Staatsbankroet, volstrekt geen onschuldig middel is te achten. Men weet wel wanneer men er mede begint, maar niet wanneer men er weder mede kan eindigen. Tévens is in alle landen om ons heen bewezen, dat de Staat, zoo noodig, schier ongelooftelijk hooge bedragen van zijn burgers ter leen kan ontvangen ook zonder dat de wetgever rechtstreeks met geldelijk nadeel dreigt voor het geval het vereischte bedrag niet mocht worden opgebracht. Zooveel staan wij noch in rijkdom noch in vaderlandsliefde bij onze burenen ten achter, dat wat elders mogelijk was hier als onbereikbaar zou zijn te beschouwen. Vermoedelijk zal de wetgever van de toekomst zich dan ook tweemaal bedenken vóórdat hij wederom den weg betreft, die — naar achteraf is gebleken — in 1914 eenigszins overhaast is ingeslagen.

Wat hiervan zij, van meer practisch belang is, dat wij ons ernstig voornemen, zoodra de huidige abnormale omstandigheden zijn geweken, zoo spoedig mogelijk terug te keeren tot het stelsel der geheel vrijwillige leeningen. De Regeering dwingt nu ieder, die een vermogen heeft van ook maar eenige beteekenis, Staatsschuld op te nemen, onverschillig of hij van deze belegging gediend is of niet, en zelfs als hij volstrekt geen geld voor belegging beschikbaar heeft. Tal van maatschappijen, wier bedrijf allerminst mede-

brengt haar middelen in effecten vast te leggen, zien zich nu jaar in jaar uit verplicht staatsobligatiën aan te koopen, die bij het opmaken van de balans bovendien tot afschrijving wegens koersverlies nopen. Op die wijze maakt men de Staatsschuld hopeloos impopulair. Deze komt tot steeds grootere bedragen in handen van personen, die haar niet begeeren, en die slechts op een goede gelegenheid wachten om er zich zonder veel verlies van te ontdoen. Dit moet een voortdurend aanbod kweeken, dat op den koers ter beurze een blijvend nadeeligen invloed oefent. De zuinigheid bedriegt hierbij de wijsheid. Want al kan de Staat door wettelijke pressie oogenblikkelijk iets gunstiger conditiën bedingen, op den duur wordt de geldmarkt voor de Staatsleeningen bedorven en betaalt de Staat voor zijn crediet meer dan anders noodig ware geweest.

Het is te hopen, dat bij het sluiten van de vijfde crisisleening Regeering en Staten-Generaal deze zijde van de zaak niet uit het oog zullen verliezen. Men zal dan vermoedelijk niet in eens den weg, waarop men zich nu eenmaal bevindt, weder kunnen verlaten; maar men bereide althans het terugkeeren tot het stelsel der vrijwillige leeningen voor. De Staat trachte niet nogmaals het onderste uit de kan te halen, doch zorge bij de keuze van het rentetype en de bepaling van den emissiekoers, dat de leening voor het publiek een inderdaad aantrekkelijke belegging vormt en zou kunnen slagen, ook indien de stok niet achter de deur stond. Er kan zich dan allengs weer vraag naar Nederlandsche Schuld als beleggingsfonds ontwikkelen en dit is de eerste voorwaarde om ons Staatscrediet op zijn vroeger hoog peil terug te brengen.

PATIJN.

Den Haag, 25 Maart 1918.

#### DE BANQUE DE FRANCE IN 1917.

Eenige dagen geleden bracht de post ons eindelijk het jaarverslag van de Banque de France, door den Gouverneur Georges Pallain in de algemeene vergadering van aandeelhouders op 31 Januari j.l. uitgebracht.

In tegenstelling met het opvallendforsch lettertype van den druk, waarin sedert den oorlogstijd het verslag verschijnt en dat als 't ware de bijzondere aandacht vraagt voor de geweldige bedragen van omzet en operatiën, geeft het verslag op de meest rustige en waardige wijze een overzicht van de uitkomsten van het afgelopen jaar. Reeds bij oppervlakkige lezing krijgt men den indruk, dat de Banque de France geheel in den oorlogsdienst van den Staat is opgenomen en al meer en meer onder het „régime étaliste” is geraakt.

Behalve de renteloze voorschotten ad frs. 200 miljoen van vóór den oorlog dateerende, is de Bank thans verplicht frs. 12,5 milliard aan den Staat voor te schieten tegen een rente van 1 pCt., waarvan zij echter  $\frac{1}{2}$  als retributie aan den Staat moet uitkeeren, zoodat de netto-rente 0,875 pCt. bedraagt. Tot een jaar na het eindigen der vijandelijkheden kan de Staat profiteren van deze lage rente, welke daarna 3 pCt. zal bedragen, onder voorwaarde, dat de Bank 2 pCt. daarvan in een reservefonds zal storten, dat bestemd is om de risico's te dekken van de wissels, waarvan de betaling volgens de bepalingen van het moratorium werd uitgesteld. Hetgeen van deze speciale reserve zal overschieten komt in mindering van de schuld van den Staat. Deze regeling is wel ingenieus en hoewel zij ten slotte toch geheel ten voordeele van den Staat uitkomt; bevat zij toch een stimulan voor de Regeering om de Bank te helpen tegen haar moratorium-debiteuren.

Intusschen komt in de overeenkomst tusschen de Bank en den Staat d.d. 26 October j.l. betreffende de verlenging van het privilege van bankbiljetten-uitgifte, welke nog aanhangig is bij het Parlement, eene nieuwe regeling voor van de uitkeering door de Bank aan den Staat van de winsten gedurende den oorlogstijd.

Belangrijke diensten heeft de Bank den Staat verder verleend door van haren goudvoorraad een groot bedrag (sedert het begin van den oorlog frs. 1.077 miljoen) aan het buitenland af te staan. Naar aanleiding van de overeenkomsten tusschen de Fransche Regeering en de Engelsche heeft de Bank of England ongeveer frs. 900 miljoen aan goud van hare Fransche zusterinstelling ontvangen, waartegen aan Frankrijk credieten te Londen werden verleend. Meer speciaal ten behoeve van den Staat zijn de aanzienlijke bedragen aan goud, welke de Banque de France naast deze verkoopen in leendepôt heeft afgegeven zoowel aan de Britsche Regeering als aan de Bank of England, naar aanleiding van credieten aan de Fransche schatkist verstrekt. Het bedrag van dit geleende goud, dat na den oorlog teruggegeven moet worden, bedraagt frs. 1.955 miljoen, waarvan frs. 435 miljoen vóór 1917 komt.

Vervolgens heeft de Bank zich verdienstelijk gemaakt bij de uitgifte van de 4 pCt. Staatsleening van de Nationale Verdediging, en evenals vorige jaren zonder eenige geldelijke belooning daaraan medegewerkt. Meer dan een derde der leening (in totaal ruim frs. 10.276 miljoen) werd bij de Banque de France ingeschreven. Aan de inschrijvers verleende zij, evenals bij vorige oorlogsleeningen, tal van faciliteiten.

Bij het plaatsen van schatkistpapier (Bons et Obligations de la Défense Nationale) heeft de Bank belangloos hare hulp verleend. In 1917 werd te haren kantore voor frs. 8,8 milliard aan dit papier ingeschreven en vernieuwd. De Bank geeft tot 80 pCt. van de waarde voorschot op de Staatsschuld.

Voorts belastte de Bank zich kosteloos met het in ontvangst nemen van buitenlandsche fondsen van houders, die bereid waren hun bezit aan den Staat te leenen, ten einde de Regeering in staat te stellen de betalingsmiddelen van de Fransche schatkist in het buitenland te vermeerderen. Aan het einde van 1917 had de Bank 774.140 stuks tot een waarde van f 639,5 miljoen ontvangen.

Het totaal van de operaties ten behoeve der schatkist uitgevoerd heeft in 1917 bedragen f 180,2 milliard. De ontzaglijke vermeerdering van deze gratisdiensten kan blijken uit een vergelijking met het laatste jaar vóór den oorlog, 1913, toen dit cijfer een bedrag van nog geen frs. 14 milliard aanwees. Hiermede is in het kort aangegeven de omvang, welke de bemoeiingen van de Banque de France ten behoeve van den Staat hebben aangenomen, waartegenover de gewone normale bankoperatiën belangrijk zijn ingekrompen. Het sterkst spreekt dit bij de disconteeringsen.

De gediscoteerde wissels in 1913, 30 miljoen in aantal, tot een bedrag van frs. 20 milliard, gingen terug tot 6 miljoen, ten bedrage van frs. 9,5 milliard, in 1917. De Bank heeft nog eene portefeuille uitgestelde wissels van frs. 1,1 milliard; ongeveer een kwart van het maximum-bedrag van frs. 4,4 milliard, dat in October 1914 uitstond. Gesteund door de Regeering heeft de Banque de France maatregelen genomen om de debiteuren geleidelijk tot afbetaling hunner schulden te nopen. Zoo mochten leveranciers van de Fransche en van de geallieerde Regeeringen niet langer van het moratorium profiteren.

Bij beschouwing van de eindbalans van 1917 blijkt welk een wanverhouding er langzamerhand is gekomen in de samenstelling van de activa, welke voor meer dan 60 pCt. uit vorderingen op den Staat bestaan. De balans sluit met een cijfer van frs. 25.781 miljoen. Aan de actief-zijde staan in ronde cijfers de voorschotten aan den Staat te boek voor frs. 15.597 miljoen, de disconteeringsen en voorschotten aan den handel met frs. 3.215 miljoen, tegoed in het buitenland met frs. 789 miljoen. Daartegen balanceeren als voornaamste debetposten de uitstaande bankbiljetten ad frs. 22.336 miljoen en de crediteuren in rekening-courant ad frs. 2.991 miljoen.

Het ligt voor de hand, dat de band der milliard

tusschen de Banque de France en zijn geweldigen debiteur zoo nauw is toegehaald, dat haar hooggeprezen onafhankelijkheid door de abnormale omstandigheden wel eenigszins in het gedrang zou kunnen komen en men geneigd zou zijn te spreken van „La Banque de France, c'est l'Etat”.

De totale kasomzet heeft bedragen frs. 445,5 milliard. Het verslag wijst er op, dat hiervan slechts 25 pCt. in contanten werd afgewikkeld. Dit is het gevolg van de krachtige actie door de Bank op touw gezet om te bevorderen dat het betalingsverkeer zich bij voorkeur van chèques en overschrijvingen zou bedienen. De Bank voert voor hare rekeninghouders gratis giro-opdrachten uit en ook het incasseeren van chèques neemt zij voor hare clientèle kosteloos op zich, terwijl zij ook de verrekenings-chèque (chèque barré) heeft ingevoerd. De wet van 26 Januari 1917 bepaalt daarenboven, dat de chèques, welke door den afgever betaalbaar zijn gesteld, hetzij bij de Banque de France, hetzij bij een bankinstelling, die een rekening houdt bij de Banque de France, vrij zijn van zegelkosten. Deze vrijstelling beoogt de clearing te bevorderen en de handelshuizen te nopen tot het verminderen van hunne kassen. Aan werkzaamheid in deze richting heeft het de Bank niet ontbroken. In 1917 voegde zij 12 bankplaatsen toe aan de 7, sedert 1911 reeds bestaande, waar vanwege de Bank gelegenheid tot „clearing” wordt gegeven.

Een belangrijke stap ter bevordering van het chèqueverkeer, zijn verder de scherpere bepalingen, bij de wet van 2 Augustus 1917, op het uitgeven van chèques, wanneer geen of geen voldoende dekking voorhanden is<sup>1)</sup>. Vroeger gold de jurisprudentie, dat onvoldoende dekking werd gelijkgesteld met geen dekking, zoodat de chèque in beide gevallen van nul en geener waarde was en de houder zelfs geen recht had op het ontoereikend fonds. Op het afgeven van zoodanige chèques stond slechts een geldboete, tenzij listige kunstgrepen in het spel geweest waren, in welk geval gevangenisstraf kon volgen. De nieuwe wet geeft ook indien geen voldoende dekking aanwezig is, den houder volledige rechten op het aanwezige fonds. Vervolgens bedreigt zij den opzettelijken uitgever van een chèque, waarvoor geen fonds beschikbaar is, of waarvoor het fonds na uitgifte geheel of gedeeltelijk is weggetrokken, met gevangenisstraf van 2 maanden tot 2 jaren en met een boete van minstens een kwart, en van hoogstens tweemaal, het uitgeschreven bedrag.

Volgens het verslag heeft de Bank haren beampten een propaganda voorgeschreven om het betalingsverkeer zonder klinkende munt en bankpapier te bevorderen. Met de clientèle en belanghebbenden moet besproken worden, op welke wijze transacties, ook al betreffen zij kleine bedragen, door giro's of chèques kunnen afgewikkeld worden in plaats van in contanten.

Met groote waardeering gewaagt het verslag van de offervaardigheid van het publiek, dat sedert het begin van den oorlog frs. 2.277 miljoen goud bij de Bank heeft ingebracht (in 1917 bijna frs. 268 miljoen). De goudvoorraad bedroeg aan het einde van 1917 frs. 5.351 miljoen, waarvan frs. 2.037 miljoen in het buitenland ligt, namelijk frs. 1.955 miljoen in Londen en frs. 82 miljoen als vrije depôts in de Vereenigde Staten en Rusland.

In 1915 heeft de Bank op verzoek van de Regeering frs. 500 miljoen geleend aan Fransche huizen, om hun de terugbetaling te verzekeren hunner vorderingen op Rusland. Ten aanzien van de vernieuwing van het privilege van de uitgifte van bankbiljetten volstaat het verslag met de enkele mededeeling, dat de desbetreffende overeenkomst met de Regeering bij het Parlement aanhangig is.

Zoals bekend is eindigt het octrooi van de Banque de France op 31 December 1920 en zal het verlengd worden voor een tijd van 25 jaar. Het is ongetwijfeld goed gezien om de Banque de France een behoorlijken

<sup>1)</sup> [Men zie het bericht ter zake op pag. 695 v. van den vorigen jaargang. — Red.]

termijn te gunnen, waarin zij haar beproefd talent kan wijden aan de leiding en de reconstructie van de Fransche financiën, welke sedert den oorlog hoe langer hoe meer op de circulatiebank steunen. Het ware voor haar crediet en aanzien, vooral in dezen crisistijd niet aanbevelenswaardig, en het zou op hare gestie ongetwijfeld verlamdend werken, indien hare bestaansvoorwaarden binnen betrekkelijken korten tijd opnieuw aan bespreking en critiek zouden worden onderworpen. De Fransche Staat en de Banque de France hebben elkander noodig en partijen moeten tot elkaar komen, indien zij het er maar over eens zijn, dat de Bank niet in het leven geroepen is om den Staat groote winsten in den schoot te werpen, maar veeleer de roeping en ook de opdracht heeft, om de circulatie der fiduciaire ruilmiddelen te regelen en daarnaast de opperste leiding van het credietwezen te voeren, en met zorg de belangen van 's lands financiën te behartigen. Maar dan blijve zij ook zelfstandig. — Wanneer van de Bank terecht gevraagd wordt, dat zij vóór alles het algemeen belang stelt, mag zij ook eischen haar onafhankelijkheid van de Regeering en zich juist met het oog op het algemeen belang te weer stellen tegen de maatregelen, welke haar zouden voeren op den weg naar de Staatsbank, want mocht de politiek op de Banque de France vat krijgen, spoedig zou zij worden, zooals de Economiste français (zie het nummer van 22 December 1917, pag. 797) het uitdrukt: „une banque à tout faire, à faire surtout des sottises”.

Herinneren wij tenslotte nog met een enkel woord aan de wijzigingen van het nieuwe octrooi. Deze zijn in vier categorieën te verdeelen:

1°. die betrekking hebben op de operaties van de Bank in het algemeen;

2°. die van fiscalen aard, regelende de bijzondere belastingen en heffingen, welke de Bank aan den Staat heeft te voldoen;

3°. die betreffende winstverdeling en

4°. die betreffende hulp door de Bank te verlenen aan den dienst van 's Rijks schatkist.

Onder 1°. vallen de discontering-faciliteiten, welke de Bank zal hebben te verlenen aan de Coöp. Vereenigingen, die de verschaffing van het kleine crediet bevorderen, als uitbreiding van de maatregelen, welke de Bank in dit opzicht reeds genomen heeft ten gunste van de Caisses de crédit agricole.

Vervolgens de uitbreiding van het aantal bank-plaatsen. De Bank zal binnen een tijdvak van 10 jaren moeten in het leven roepen 12 succursales, 25 bureaux auxiliaires en 50 villes rattachées. Naar gelang de bankzaken, welke bij de verschillende kantoren kunnen plaats vinden, zijn deze in soorten verdeeld, zooals De Nederlandsche Bank onderscheid maakt tusschen hoofdbank, bijbank, agentschappen en correspondentieschappen der verschillende klassen.

Onder deze categorie zijn ook begrepen de verschillende maatregelen ter bevordering van het chèque- en giroverkeer, waarvan wij boven reeds spraken.

De bepalingen van fiscalen aard betreffen de buitengewone winsten, welke de Bank in den oorlogstijd heeft gemaakt, daar de Fransche oorlogswinstbelasting niet van toepassing is op de Banque de France. De winsten worden onderscheiden in die op de normale operaties, rente van discontering van handelswissels en beleeningsrente, en in de winsten, voortgekomen uit de voorschotten, verleend aan den Franschen Staat en zijn geallieerden. Eerstgenoemde zijn teruggegaan tot de helft van het bedrag van vóór den oorlog en worden derhalve niet door bijzondere belasting getroffen. Van de bruto-rente, gemaakt op voorschotten aan de geallieerden, moet de Bank 85 pCt., op die aan den Franschen Staat 50 pCt. aan de schatkist afstaan. Daarboven komt nog de belasting op de „circulations productives”, welke tot 31 December 1917 op een vaste som van frs. 200 miljoen is vastgesteld.

Zooals we reeds boven hebben aangegeven wordt dit staatsaandeel in de winst op een afzonderlijke rekening geboekt onder bijzondere bepalingen.

Wat het aandeel van den Staat in de winsten der Bank betreft, blijft het tegenwoordige eenigszins ingewikkelde systeem van berekening gehandhaafd; de verhouding wordt echter in het voordeel van den Staat veranderd. Daarenboven zal de Bank aan den Staat moeten afdragen een gedeelte van de bruto-winst, dat van 5 tot 20 pCt. kan beloopt. Daarbij zal echter rekening gehouden worden met de onkosten der Bank, welke ongetwijfeld sterk zullen stijgen en met mogelijke verdere belastingen.

De laatste categorie van voordeelen, aan den Staat te verlenen, betreffen het vergemakkelijken van het betalingsverkeer voor den Staat en uitbreiding van de gratis diensten hierbij te verrichten.

Mr. L. F. A. M. v. OCTROP.

22 Maart 1918.

#### DE RIJNVAART GEDURENDE HET JAAR 1917.

Bij het uitbreken van den wereldoorlog in het jaar 1914 trad een ongeveer algeheele stilstand in de rijn-scheepvaart in. De vrees, dat Holland mede in den oorlog zou kunnen worden gewikkeld, was aanleiding, dat de meeste schippers en reeders niet meer naar Duitschland wilden varen. Spoedig was men echter den eersten schrik te boven en zag men in, dat Duitschland de neutraliteit van Holland zou eerbiedigen. Er kon dus met de transporten, die nog in Holland op verscheping naar Duitschland wachtten, begonnen worden. Bovendien kwamen in den eersten tijd nog hoeveelheden naar Duitschland bestemde goederen van overzee te Rotterdam aan. Daar echter Duitschland na korten tijd door de Entente geheel geblokkeerd werd, hielden deze aanvoeren langzamerhand geheel op. Tegelijkertijd stremde ook Duitschland zijn uitvoer, waardoor ongeveer het geheele transitoverkeer over Rotterdam, dat vele miljoenen tonnen per jaar bedroeg, werd stop gezet. Het jaar 1915 stond dan ook geheel onder den invloed van dezen toestand.

In het begin van 1916 begonnen de groote grint- en zandtransporten naar België, waardoor de scheepvaartbeweging weder eenigszins herleefde. Er waren echter nog andere factoren, welke van invloed waren op de rijnvaart. Duitschland moest in het Oosten, in het Westen en later ook in het Zuiden vechten, welke omstandigheden geweldige troepenverplaatsingen naar en van de verschillende fronten noodzakelijk maakten. Door deze troepenverplaatsingen werd natuurlijk het spoorwegmaterieel sterk in beslag genomen. De behoefte aan spoorwegmaterieel nam derhalve schrikbarend toe en het natuurlijk gevolg daarvan was, dat naar middelen moest worden uitgezien, om den spoorweg zooveel mogelijk te ontlasten.

Tegen het einde van 1916, toen de Centralen tot de uiterste krachtsinspanning overgingen, toen de civiele dienst enz. werd ingevoerd, vond men ook een middel om den spoorweg te ontlasten en wel door het uitvoerdigen van een besluit, dat alle goederen, welke per water konden worden vervoerd, niet meer per spoor mochten worden verladen. Ofschoon, dus reeds in de tweede helft van 1916 een opleving van de rijnvaart te constateeren viel, bracht het jaar 1917 een nog grootere toename van het verkeer.

Op het Rhein-Herne-Kanaal en het Dortmund-Ems-Kanaal vond een enorme toename van het verkeer plaats. De behoefte aan tonnage overschreed verre de cijfers, waarmede men bij den aanleg van de kanalen had gerekend. Het natuurlijk gevolg hiervan was, dat een groot tekort aan kanaalschepen met hunne beperkte afmetingen ontstond, zoodat men er toe overging, zoowel in Holland als in Duitschland, de rijn-schepen, die er voor geschikt waren, in kanaalschepen om te bouwen. De weinige schepen, die nog in Holland gebouwd werden, waren dan ook uitsluitend kanaalschepen, terwijl op de enkele rijnscheepsbouw-werven, die Duitschland bezit, eveneens uitsluitend kanaalschepen werden gebouwd.

In nog grootere mate nam echter de rijnscheepvaart toe, daar, niettegenstaande vóór den oorlog en ook gedurende 1915 tot midden 1916, kolen en ook voort-

brengselen van de meest Oostelijk en Noordelijk van den Rijn gelegen ijzerwerken uitsluitend per spoor verladen moesten worden — om reden de verlading per water door de hiermede gepaard gaande overladingskosten niet met de rechtstreeksche verlading per spoor kon concurreeren — deze transporten in 1917 toch per water werden uitgevoerd. Dit kwam, zooals boven reeds gezegd, door een bevel van hoogerhand, den waterweg zooveel mogelijk te benutten; bovendien echter ook door de latere verhoogingen van de spoorvrachten en het ophouden van een aantal zogenoemde „Ausnahmetarife”. Binnenkort zijn verdere verhoogingen van de spoorvrachten te verwachten, tengevolge waarvan, zoo mogelijk, nog meer goederen per water zullen worden verladen.

Het gevolg van de groote vraag naar scheepsruimte en sleepboten was een voortdurende stijging der scheepsvrachten en sleeploonen. De kolenvrachten van de Ruhrhavens naar Mannheim, welke reeds in 1916 aanzienlijk gestegen waren, stegen gedurende het jaar 1917 tot Mk. 4.— per ton, terwijl het sleeploon in het najaar tot Mk. 3,60 per ton steeg, welke stijging aanhield, niettegenstaande het ophouden in November 1917 van de groote zand- en grinttransporten naar België.

Velen zullen zich de vraag stellen, wat de rijnvaart ons na den oorlog zal brengen. Naar mijne meening is reeds met het jaar 1917 in zekeren zin een nieuw tijdperk voor de rijnscheepvaart ingetreden. Aan te nemen is, dat, wanneer eenmaal de vrede zal gesloten zijn, en de volkeren langzamerhand weder tot bezinning zullen zijn gekomen, de vreedzame handelsbetrekkingen van vroeger weder zullen worden opgenomen, aangezien deze oorlog maar al te zeer bewezen heeft, dat de verschillende landen in alle opzichten wat den handel betreft op elkander aangewezen zijn. Men dient echter niet uit het oog te verliezen, dat na het sluiten van den vrede men gedurende een zeker tijdperk niet op een groot transitoverkeer zal kunnen rekenen, want met zekerheid kan worden aangenomen, dat geruime tijd zal zijn verstreken, alvorens alles weder in zijn oude banen zal zijn geleid. M.i. zal na deze overgangperiode de thans bestaande rijnvloot nauwelijks tegen het te verwachten verkeer opgewassen zijn. Rotterdam en Amsterdam zullen voor West- en Zuid-Duitschland en Zwitserland toch zeker de omslaghavens blijven. Terwijl o.m. vóór den oorlog reeds aanzienlijke transporten van Duitsche Oostzeehavens over Rotterdam naar Duitschland werden geridigeerd, zal m.i. dit vervoer aanmerkelijk stijgen, daar Duitschland, evenals alle oorlogvoerende landen, na den oorlog zijn spoorwegmaterieel eerst zal moeten vernieuwen, terwijl bovendien dit land voor zijn nieuw geschapen Balkanzaken veel spoorwegmaterieel zal noodig hebben, hetgeen tengevolge zal hebben, dat men op vervoer overzee met overlading te Rotterdam zal zijn aangewezen.

Nieuwbouw van rijnschepen en sleepboten is gedurende den oorlog van geringe beteekenis geweest, hetgeen ook in de eerstvolgende jaren het geval zal zijn, daar ongeveer alle werven in Holland, waaronder ook die, welke vroeger uitsluitend rijnschepen bouwden, thans voor den bouw van zeeschepen zijn ingericht. Buitendien zijn gedurende den oorlog ongeveer een honderdtal rijnsleepboten naar andere landen uitgevoerd; terwijl verder in aanmerking dient te worden genomen; dat vóór den oorlog jaarlijks 4/500 rijnschepen van verschillende grootten in Holland werden gebouwd, daarentegen gedurende de oorlogsjaren zoo goed als geen rijnschepen in de vaart zijn gebracht.

De duikboot-oorlog heeft de zeevaart over de geheele wereld een schade toegebracht, waarvan men zich thans nog geen juist beeld kan vormen. De juiste verliezen zullen wel eerst na het sluiten van den vrede kunnen worden vastgesteld. Men zal zich dus in de eerste plaats op den bouw van zeeboten toeleggen; van zelf zal hierdoor de bouw van rijnschepen ook na den oorlog lijden.

Uit dien hoofde is het dan ook te verklaren, dat ver-

schillende groote firma's reeds sedert langen tijd moeite doen, haar rijnvloot door het aankopen van schepen te vergrooten. Wel is waar worden hooge prijzen voor rijnschepen en sleepboten geboden en betaald, deze zijn echter geenszins in verhouding tot de prijzen voor eventueelen nieuwbouw, aangenomen al, dat men voor het afsluiten van nieuwbouw zou kunnen slagen; evenmin in verhouding tot de te verwachten uitkomsten bij het weder intreden van den normalen toestand. De hierboven genoemde oorzaken hebben natuurlijk in hoofdzaak geleid tot den toestand van het oogenblik.

Aan-bovenstaande beschouwingen kan nog worden toegevoegd, dat het maken en verbeteren van waterwegen en directe verbindingen met den Rijn van groot belang zal blijken te zijn voor de toekomst. Duitschland en Oostenrijk hebben de scheepvaart op den Donau gedurende den oorlog reeds aanzienlijk uitgebreid. Een groot aantal Duitsche binnenschepen en sleepboten werd naar den Donau gebracht om het vervoer van en naar de Balkanlanden te onderhouden. Het verkeer tusschen Donau en Rijn via Regensburg neemt gestadig toe en zal na den oorlog ongetwijfeld van groote beteekenis worden.

A. VAN DRIEL.

Rotterdam, 23 Maart 1918.

#### ZEEVERZEKERING IN 1917.

In het verslag van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Rotterdam voor 1917, welks vroege verschijning met een woord van waardeering mag worden begroet, vinden wij het volgende over het bedrijf der zeeverzekering vermeld.

Op 9 Februari 1917, kort vóór het begin van den verscherpten duikbootoorlog, trad de oorlogsmolest-verzekeringwet 1915 in werking.<sup>1)</sup>

Daarna had derhalve de Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel de bevoegdheid om voor den Staat her-verzekeringovereenkomsten aan te gaan met Nederlandsche verzekeraars tegen het gevaar van molest, schepen en goederen betreffende, en in bijzondere gevallen zelfs rechtstreeks als verzekeraar te verzekeren ten behoeve van Nederlandsche belanghebbenden bij Nederlandsche schepen of bij ladingen in onzijdige schepen, mits die belanghebbenden geen voldoende dekking tegen dat gevaar konden vinden.

De staatsverzekering deed aan het particuliere bedrijf in zooverre afbreuk, dat verschillende risico's, die tot dusverre op de geheele markt, met name ook bij buitenlandsche maatschappijen, geplaatst werden, nu hetzij rechtstreeks bij den Staat werden ondergebracht, hetzij bij Nederlandsche maatschappijen, die dan het grootste deel van haar teekening bij den Staat herverzekerden.

De verslapping van de vaart na de verscherpte toepassing van het duikbootwependeed het aantal verzekeringen afnemen; en nadat daarbij nog de bekende maatregelen der geallieerden, onzen handel vrijwel geheel stillegden, werd het ook in de molestafdeeling bepaald stil.

Van de mogelijkheid om bij den Staat te herverzekeren werd voor casco's een ruim gebruik gemaakt, voor goederen minder.

Een overzicht van afgesloten verzekeringen, dat wij in de Nederlandsche Staatscourant van 9 dezer vinden, kan hier worden tusschengevoegd.

Totaal verzekerd bedrag van 9 Februari—	
31 December 1917.....	f 345.316.522,90
waarvan op 31 December 1917 afgeloopten	
was een bedrag van.....	„ 247.294.580,20

zoodat op 31 December 1917 nog loopende waren verzekeringen tot een totaal bedr. van f 98.021.942,70

<sup>1)</sup> [De voorwaarden kan men vinden op pag. 42 van het verslag over 1916].

Aan premien werd tot en met 31 Dec. 1917 geboekt een totaal bedrag van .... f 15.339.750,69 waarvan voor rekening der op genoemden datum afgelopen verzekeringen komt een bedrag van..... „ 10.386.442,72½

en voor rekening van bovenvermelde op 31 Dec. 1917 nog loopende verzekeringen een bedr. van ..... f 4.953.316,96½ aan premien voor de op 31 December 1917 afgelopen verzekeringen werd geboekt bovenvermeld bedrag van ..... f 10.386.442,72½ aan schadevergoedingen werd tot 31 December 1917 uitgekeerd, resp. gereserveerd een bedr. van „ 8.434.715,85

zoodat van de afgelopen verzekeringen overblijft eene bate van ..... „ 1.951.726,87½

Totaal der beschikbare middelen op 31 December 1917 ..... f 6.905.043,84

waarvan reserve voor loopende verzekeringen het bovenvermeld bedrag van f 4.953.316,96½

De her-verzekeringstarieven van den Staat gedurende 1917 zijn als bijlage tot het verslag afgedrukt. Het hieronderstaand overzicht, uitgedrukt in procenten, hebben wij daaruit samengesteld.

Bij de wet van 1 December 1917, Staatsblad 684, werd aan de bevoegdheid van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel om rechtstreeks te verzekeren, een aanmerkelijke uitbreiding gegeven. 1)

In den loop van het jaar werden verschillende schattingen van schepen, die tot dusver ver beneden de

1) Men leest hiervan op pag 34-35 van het verslag: Sindsdien is de verhouding op scheepvaartgebied geheel anders geworden, onder meer heeft de inwerkingtreding der schepenwonderingswet daarop invloed gehad.

De praktijk heeft geleerd, dat het wenschelijk is, dat de Minister bevoegd is alle schepen, die gevorderd worden, hetzij in rechtstreeksche hetzij in her-verzekering aan te nemen. Wijziging van artikel 3 der wet is daartoe ahangig gemaakt [en sedert tot wet geworden]. Ook wordt voorgesteld de beperking van het risico van den Staat in geval van casco-verzekering tot twee millioen gulden op één schip te laten vervallen. Naarmate de staatsverzekering, op uitgebreider schaal werkt en het aantal risico's vermeerderd is, is er minder bezwaar tegen, dat het risico op één schip wat grooter is, terwijl de grens van twee millioen voor vele schepen te eng is en de waarde boven dien grens vaak moeilijk hier te lande te dekken is.

werkelijkheid waren gebleven, verhoogd. En voor den verzekeraar en voor den verzekerde werd hierdoor een betere toestand geschapen. De grief van assuradeuren, dat een expertise somtijds den indruk wekt alsof de expert bij de schatting van het casco voor de averij-gros de neiging heeft deze te stellen op het in de polis verzekerde en niet op het werkelijke bedrag, zal hierdoor aan praktische beteekenis verliezen.

De Rotterdamsche Vereeniging tot verbetering van het transportverzekeringsbedrijf stelde in overleg met de Rotterdamsche Vereeniging van makelaars in assurantien en in overeenstemming met de Commissie tot verbetering van het transportverzekeringsbedrijf te Amsterdam, een nieuwe molestelausule vast, welke op 2 April 1917 is ingevoerd en men in het verslag; pag. 151 v.v., opgenomen vindt.

Eveneens in overeenstemming met de genoemde Amsterdamsche commissie en na overleg ook met de Londensche markt kwam een geheel nieuw minimum-tarief betreffende de verzekering van aanbouwisico's tot stand. Ook dit werd op 2 April 1917 ingevoerd.

Gelijk van zelf spreekt maakte de oorlog in vele opzichten herziening van bestaande tarieven noodzakelijk.

De gewijzigde vaartroute van Indië over Panama en het leiden door de Engelsche regeering van de uit de richting van Amerika komende schepen over Halifax, leidden respectievelijk op den 3den Maart en den 7den Mei 1917 tot aanvulling van de op 23 December 1914 en 25 November 1915 vastgestelde minimum-premietarieven omtrent de verzekering van afladingen van Nederlandsch Oost-Indië en de verzekering van goederen „vrij van molest” per eerste klas stoomschepen van Noord-, Centraal- en Zuid-Amerika en West-Indië naar Nederland.

De voor afladingen van Nederlandsch Oost-Indië via Suez naar Zeehaven Groot-Britannië of het continent B/H bepaalde premien werden in geval van geen andere overlading dan in Nederlandsch Oost-Indië of de Straits bij vervoer via Panama verhoogd met 3/8 pCt.; voor tin met 3/10 pCt., en bij vervoer via Halifax met 2/8 pCt.; voor tin met 17/10 pCt. Het minimum-premietarief voor de verzekering „vrij van molest” per eerste klas stoomschepen werd bij reizen van Noord- en Centraal-Amerika via Halifax verhoogd met 1/8 pCt., bij reizen van West-Indië en de noordkust van Zuid-Amerika tot en met Fransch Guyana met 1/4 pCt. en bij reizen van Zuid-Amerika (oostkust) met 3/8 pCt.

De vele vermissingen van zeevisschersvaartuigen maakten een geheele herziening van het geldende

	12 <sup>e</sup> Feb./ 21 <sup>e</sup> Feb.	22 <sup>e</sup> Feb./ 23 Mrt.	24 <sup>e</sup> Mrt./ 22 Apr.	23 <sup>e</sup> Apr./ 22 <sup>e</sup> Mei	23 Mei/ 21 Juni	22 Juni/ 12 <sup>e</sup> Nov.	13 Nov./ 31 Dec.
Casco-vracht, e.a. reederij-interessen (om de Noord)	-	-	-	-	-	-	-
Stoomschepen							
van of naar Ned. Kol. of neutr. land	4	4	4	-	-	-	-
„ „ „ Ned. Indië .....	-	-	-	5 1/2	5	4 1/2	4
„ „ „ N.- en Z.-Amerika.....	-	-	-	4 1/2	4	3 1/2	3
Zeilschepen							
van of naar Ned. Kol. of neutr. land	6 1/2	6 1/2	7 1/2	-	-	-	-
„ „ „ Ned. Indië .....	-	-	-	9 1/2	9	×	×
„ „ „ N.- en Z.-Amerika.....	-	-	-	8 1/2	8	×	×
Goederen (onder Ned. vlag om de Noord)							
In Stoomschepen							
van of naar Ned. Kol. of neutr. land	5	5	5	-	-	-	-
„ „ „ Ned. Indië .....	-	-	-	6 1/2	6	5 1/2	5
„ „ „ N.- en Z.-Amerika.....	-	-	-	5 1/2	5	4 1/2	4
In Zeilschepen							
van of naar Ned. Kol. of neutr. land	7 1/2	7 1/2	8 1/2	-	-	-	-
„ „ „ Ned. Indië .....	-	-	-	10 1/2	10	×	×
„ „ „ N.- en Z.-Amerika.....	-	-	-	9 1/2	9	×	×
Verbetering v. andere neutr. vlag.....	1	1	1	1	1	1	1
Verbetering v. aandoen haven in oorlogv. land (in Europa) .....	4	4	4	4	4	4	4
Verbetering v. Kanaal-reis (tenzij bovenstaande verb. reeds toegepast).....	2	2	2	2	2	2	3

1) X zal voor elk geval afzonderlijk worden vastgesteld.

tarief voor stoomvisscherijvaartuigen noodzakelijk. Deze werd den 14den December 1917 ingevoerd.

Eenige zeer groote en talrijke kleine molestschaden maken de uitkomst van het bedrijf hoogst twijfelachtig.

Tengevolge van den oorlog ging een groot aantal Nederlandsche schepen verloren. De namen dier schepen, hun tonnenmaat en de namen der reederijen, welke men in het verslag onder het hoofdstuk Zeevaart vermeld vindt, voegen wij hier in. Voor enkele van deze schepen zal door de Duitsche regeering vergoeding worden gegeven.

Amstelland....	5.404	Koninklijke Hollandsche Lloyd.
Amstelstroom	1.413	Holl. Stoomboot-Mij.
Ares.....	3.783	Ned.-Ind. Tankstoomboot-Mij.
Bandoeng ....	5.851	Rotterdamsche Lloyd.
Bestevaer ....	1.044	Phs. v. Ommeren.
Driebergen ....	1.384	Furness' Scheepv. en Agentuur-Maatschappij.
Eemdijk .....	3.048	Solleveld, v. d. Meer en v. Hattum.
Eemland .....	3.770	Koninklijke Hollandsche Lloyd.
Elve.....	962	P. A. van Es & Co.
Epsilon .....	3.211	Vrachtvaart-Mij. Bothnia.
Gaasterland ..	3.917	Koninklijke Hollandsche Lloyd.
Gamma .....	2.115	Vrachtvaart-Mij. Bothnia.
Hestia .....	1.958	Ned.-Ind. Tankstoomboot-Mij.
Hilversum <sup>1)</sup> ..	1.505	Stoomvaart-Mij. Oostzee.
Import .....	847	Rotterdam-London Stoomboot-Maatschappij.
Jacatra .....	5.373	Rotterdamsche Lloyd.
La Campine ..	2.557	American Petroleum Cy.
Leda <sup>1)</sup> .....	1.140	Kon. Ned. Stoomboot-Mij.
Megrez .....	2.695	van Nievelt, Goudriaan & Co.
Minister Tak		
van Poortvliet	1.106	Stoomvaart-Mij. Friesland.
Nederland ....	1.832	Scheepvaart- en Steenkolen-Mij.
Neptunus ....	162	P. A. van Es & Co.
Noorderdijk ..	7.166	Holland-Amerika Lijn.
Ootmarsum ..	2.313	Stoomvaart-Mij. Oostzee.
Parkhaven ....	2.655	Gebr. van Uden.
Salland .....	3.657	Koninklijke Hollandsche Lloyd.
Telegr. XVIII..	306	Vrachtvaartonderneming Telegraaf XVIII.
Trompenberg ..	1.608	Stoomvaart-Mij. Hillegersberg.
Westland <sup>1)</sup> ....	1.283	Scheepvaart- en Steenkolen-Mij.
Zaandijk .....	4.189	Holland-Amerika Lijn.
Zeta .....	3.053	Vrachtvaart-Mij. Bothnia.

Te zamen 31

schepen metende 81.867 tons.

Assuradeuren te Rotterdam waren bij bijna al die schepen betrokken, deels direct, deels door agenturen aan de Amsterdamsche Beurs.

De wet op de oorlogswinstbelasting en de in 1917 ingevoerde nieuwe zegelwet brachten in haar toepassing ook voor de assuradeuren moeilijkheden mede.

Ten opzichte van buitenlandsche maatschappijen, door welke hier te lande agenturen gevestigd zijn, werd er over geklaagd, dat door de belastingadministratie een vast percentage der geïnde premiën onder zekeren aftrek als gemaakte winst wordt aangenomen; met de werkelijke, zuivere opbrengst van het bedrijf hier te lande werd geen rekening gehouden. Pogingen van assuradeuren om hierin verandering te brengen hebben niet tot een voor hen gunstige uitkomst geleid.

Ook de nieuwe zegelwet bracht verschillende moeilijkheden met zich, aan sommige waarvan de administratie door haar wetsuitlegging tegemoet is gekomen.

#### DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het maandelijksch overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de eerste twee maanden van het loopende jaar in vergelijking met de overeenkomstige cijfers van het vorig jaar.

De oorlogswinst en verdedigingsbelastingen brachten tot dusver in totaal op een bedrag van f 261.556.645, waarvan f 199.749.384 op rekening komt van eerst-

<sup>1)</sup> Deze schepen zijn op een mijn geloopt, de overige getorpedeerd.

genoemde heffing. Met inbegrip van de opcenten ten behoeve van het Leeningfonds, behalve die op den suikeraccijns, welke geene verzwaren van belastingdruk medebrachten, is derhalve een totaal van f 332.056.795 ontvangen uit belastingheffing, welke haren grond vindt in de buitengewone omstandigheden.

Wat de overige middelen betreft, zij aangeteekend, dat zij in de afgelopen maanden een bedrag van f 35.580.279 in 's Rijks schatkist deden vloeien. Dit bedrag overschrijdt de opbrengst der overeenkomstige maanden van 1917 met f 5.482.303 en blijft f 550.388 beneden 2/12 der raming voor 1918. Hierbij dient de invloed van de nieuwe belastingheffing in aanmerking te worden genomen. In de eerste plaats werden, ingevolge de wet van 28 April 1917 (Staatsblad No. 316), op de Inkomstenbelasting, voor zooveel de natuurlijke personen betreft en op de vermogensbelasting over het belastingjaar 1917/1918 tien opcenten geheven. Uit dezen hoofde werd in Januari en Februari 1918 f 649.719 ontvangen. Hierbij komen de meerdere ontvangsten uit de nieuwe regeling der zegel- en registratierechten, en uit de wijziging en aanvulling van de successiebelasting. Van de meerdere opbrengst dier middelen ten bedrage van f 3.284.738 moet het leeuwendeel aan nieuwe belastingheffing worden toegeschreven; met inbegrip van de hiervoren genoemde f 649.719 zou dan rond f 3.900.000 van de totale opbrengst der eerste twee maanden van 1918 uit nieuwe belastingheffing zijn verkregen, zoodat, afgezien van die nieuwe heffingen, die twee maanden een vooruitgang van ongeveer f 1.600.000 opleverden.

Van dit bedrag komt f 1.017.659 op rekening van den geslachtsaccijns; deze toeneming zal in de toekomst zeker verloren gaan of in het tegendeel omslaan, wanneer de omstandigheden tot een nog sterker inkrimping van het vleeschverbruik zullen nopen, dan in den laatsten tijd reeds het geval is. De accijns op gedistilleerd blijkt over Januari en Februari 1918 ruim f 820.000 minder te hebben opgebracht, dan in de overeenkomstige maanden van 1917.

Ook van de opbrengst van dit middel is een aanzienlijke vermindering te verwachten, indien de graanaanvoer hinderpalen blijft ontmoeten.

De gunstige indruk, dien de cijfers wekken, mag derhalve, naar steller dezès voorkomt, geenszins tot optimistische aanleiding geven.

Vergelijkt men nu de ontvangsten in Januari en Februari 1918 met die van de overeenkomstige maanden in 1914, toen de oorlog zijn invloed nog niet deed gevoelen, dan vindt men, met toepassing van de gebruikelijke correcties en met uitschakeling, voor zoover de gegevens daartoe in staat stellen, van den invloed der nieuwe belastingheffing de volgende cijfers:

Januari en Februari 1918 .....	f 24.135.269,97
„ „ „ 1914 .....	„ 21.213.479,09
Vershil.....	f 2.921.790,88

Deze vermeerdering bedraagt 13,77 percent of per jaar gerekend 3,44 percent. Deze percentages stijgen tot 14,81 en 3,70 indien de opbrengst der successierechten in beide tijdvakken buiten rekening wordt gelaten. Bij toepassing van deze correctie daalt het zooveel bedoelde verschil van f 2.921.790,88 tot f 2.757.677,30½ zijnde in hoofdzaak het saldo van de stijging der grond- en personeele belasting van den suiker-, zout- en geslachtsaccijns, van de zegel- en registratierechten (afgezien van de nieuwe regeling) en van domeinen eenerzijds, tegenover de daling van de accijzen op binnen- en buitenlandsch gedistilleerd, van de rechten op den invoer en van de loodsgelden anderzijds.

#### AANTEKENINGEN.

Toenemende moeilijkheden in de goudproductie. — Ook in deze kolommen werd er reeds op gewezen, hoe bij het goudvraagstuk ook de toe-



komstige ontwikkeling der productie van groote beteekenis kan zijn. Vermelding verdienen in dit verband de mededeelingen van Lord Harris, den President der South African Gold Trust Ltd, op de op 22 Februari te Londen gehouden jaarvergadering der Trust. Lord Harris deelde mede, dat korten tijd geleden reeds een der mijnen van laag gehalte, de Sheba Gold Mining Cy, in het Lijdenburg-district, Transvaal, zich genoodzaakt had gezien het bedrijf stop te zetten, en dat alle kans bestond dat andere maatschappijen dit voorbeeld zouden moeten volgen. De Zuid-Afrikaansche regeering had hierin aanleiding gevonden een commissie te benoemen, ten einde een onderzoek in te stellen naar de positie der mijnen van laag gehalte terwijl de mijnbouwmaatschappijen van haar kant alles in het werk stelden, om naast de Zuid-Afrikaansche regeering ook het „Imperial Government” voor de zaak te interesseeren. Welke voorstellen de mijnbouwmaatschappijen hieraan hadden verbonden, deelde Lord Harris niet mede. Hij wees er echter op, dat iedere maatregel voor alle mijnbouwmaatschappijen in het Britsche rijk gelijkelijk zou hebben te gelden, aangezien alle gelijkelijk te lijden hebben onder het feit, dat, terwijl de goudprijs gefixeerd is, de productiekosten belangrijk gestegen waren.

*De Donau als militaire verkeersweg.* — Dezer dagen brachten de dagbladen ons het bericht, dat de Donau-monding vrij is van mijnen, die zich daarin nog bevonden, hetgeen natuurlijk de bruikbaarheid van dezen verkeersweg aanzienlijk doet stijgen, aangezien nu gelegenheid bestaat rechtstreeks graantransporten vanuit de Russische Zwarte-Zeehavens den Donau op te voeren. In dit tijdschrift werd reeds herhaaldelijk aandacht aan deze rivier gewijd en gewezen op de plannen, die onder de oorlogsomstandigheden aanzienlijk in betekenis zijn gestegen. Wij brengen in herinnering de artikelen resp. op pag. 404, 621 en 637 van den vorigen jaargang, terwijl het artikel, opgenomen in dit nummer over de Rijnvaart in 1917, in dit verband evenzeer van betekenis is. Onlangs werd in „Die freie Donau” een schetsje gegeven van de wijze, waarop de Oostenrijksche militaire autoriteiten het transport op de rivier georganiseerd hebben en naar aanleiding van de voornoemde tijding schijnt het aardig hier een en ander daaruit over te nemen. Men weet, dat de Donau voor transportdoeleinden geen groote rol speelde, maar het spreekt vanzelf, dat, toen onder de bekende omstandigheid van overmatige belasting der spoorwegen door de mobilisatie gezocht werd naar ieder mogelijk middel om hierin verbetering te brengen, men den Donau te baat nam voor het verrichten van militaire verscheppingen in de grootst mogelijke mate. Een organisatie, die zich hiermede zou kunnen belasten, had in vredetijd niet bestaan; maar reeds in het najaar van 1914 wees de Oostenrijksche Feltransportleitung No: 4 op de wenschelijkheid een centrale in te stellen, die zich uitsluitend met deze werkzaamheid zou hebben te belasten. Geleidelijk ontwikkelde zich toen een organisatie, waarvan de samenstelling op dit oogenblik, in weinig woorden beschreven, als volgt is: Te Weenen heeft men de Schifffahrtgruppe der k.u.k. Zentraltransportleitung, zooals de initialen in het licht stellen dus een Oostenrijksch lichaam. Hieronder ressorteeren 4 Schiffsexposituren, gevestigd te Weenen, Szabadka, Orsova en Rustschuk. Deze hebben weer op het traject Regensburg-Braila 38 Schiffstationskommandos onder zich. Deze tak van dienst werkt geheel op militaire basis, in tegenstelling dus met den toestand bij de spoorwegen, waar tenslotte de spoorwegmaatschappijen de uitvoerders blijven van de opdrachten der militaire overheid, met het haar toebehoorende materieel. Voor de vaart op den Donau is een eigen scheepspark gesticht. Bij het optreden van Mackensen op den Balkan was natuurlijk een groote taak aan de organisatie gesteld. Onder hare leiding vonden de bekende overtochten over Save en Donau plaats, terwijl het geheele etappentransport in haar handen is. Toen,

naarmate de Centrale Mogendheden de bezetting van den Balkan en Roemenië uitbreidden, gelegenheid kwam de zoo zeer ontbeerde levensmiddelen en andere grondstoffen van daar te betrekken, kon de rivier wederom voor het transport in aanmerking komen. Ook dit vervoer wordt geheel door den Oostenrijkschen tak van dienst geleid. Voornamelijk was het graan en olie, waarop in het bezette gebied de hand gelegd kon worden, in tegengestelde richting werd het vervoer van Deutsche kolen voor de spoorwegen in Bulgarije en Roemenië van steeds grooter belang. In het tijdschrift wordt opgesomd, dat het scheepspark nu bestaat uit 211 stoomschepen en 1216 lichters, welke laatste 773.000 ton laadruimte hebben. Het personeel telt 11.053 man. Voor zoover het ging, is er ruimte afgestaan voor particulier vervoer. Het overbrengen van gewonden geschiedde ook veelal over den Donau, immers het vervoer te water is in het algemeen minder vermoeiend voor de patiënten. De dienst moest herhaaldelijk onvermijdelijke verbeteringen aan het vaarwater aanbrengen, b.v. overgaan tot het lichten van de talrijke vaartuigen, die in den middenloop tot zinken waren gebracht. In totaal werden tot op heden 379 schepen opgehaald. Voorts was het noodzakelijk in vele Roemeensche havens, die reeds voor den oorlog in décadence waren, verschillende inrichtingen aan te leggen. Het is wel merkwaardig, zooals het Oostenrijksche karakter van deze organisatie bewaard gebleven is. Het Deutsche Donau-scheepspark is geheel bij den Oostenrijkschen dienst ingebracht. De Deutsche schepen maken 12 pCt. van de stoombooten en 9 pCt. van de lichters uit. Te Weenen bestaat een Deutsche scheepsgroep „Donau”, voor het ambtelijk contact van de onderscheidene dienst-organisaties van den noordelijken bondgenoot met het Oostenrijksche lichaam. Met het lossen van Deutsche goederen houden zich in het algemeen wel Deutsche organen bezig, maar het opstel, waarvan wij gebruik maakten, sluit met de nadrukkelijke verklaring: Auf den Dienstbetrieb des militärischen Donauschiffsparkes üben weder die deutschen Hafenkommantanturen noch die deutsche Schiffsgruppe „Donau” einen Einfluss aus.

### OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

*Zeitschrift für Sozialwissenschaft.* — Berlijn, 15 Febr. 1918. (No. 1—2.)

*W. Gemünd*, Grossstadtwohnungen und Grossstadtmenschen; *M. Palyi*, Eine neue Geldtheorie?; *Klumper*, Statistiek und Fürsorgewesen; *A. Voigt*, Probleme der Zinstheorie I.

Dr. M. Palyi geeft in een scherp gesteld betoog uiting aan verschillende principiële bedenkingen tegen Liefmann's „Geld und Goed”.

Onder de „Kleine Beiträge” o. a. een beschouwing over het aanhangige wetsontwerp tot reorganisatie der Pruisische „Handelskammern”.

*Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik.* — Jena, Febr. 1918.

*R. Stolzmann*, Die soziale Theorie der Verteilung und des Wertes; *H. Köppe*, Die Kriegsanleihen Deutschlands und Oesterreich-Ungarns. Nat. Oek. Gesetzgebung: *J. Müller*, Die durch den Krieg hervorgerufenen Gesetze, u.s.w. (VIII). Miszellen: *Herbst*, Die reichsgesetzlichen Massnahmen zur Sicherung der deutschen Volksernährung im Kriege; *R. Wasmansdorff*, Kräftezersplitterung und Planlosigkeit im gewerblichen Genossenschaftswesen.

*Bank-Archiv.* — Berlijn, 1 Maart 1918.

*Dr. W. Hoffmann*, Die Tätigkeit der deutschen Sparkassen während des Weltkrieges; *M. Hallbauer*, Zur Tantiëmpflicht der Sonderrücklage; *Dr. F. Eulau*, Der Treuhänder für das feindliche Vermögen.

*Technik und Wirtschaft.* — Berlijn, Maart 1918.

*Prof. W. Franz*, Vorbildung und Auslese der höheren Verwaltungsbeamten; *Th. Schuchart*, Unsere Rüstung zum Wirtschaftskrieg; *Nemnick*; Arbeitskammern.

### REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

**Thee en koffie.** Door den Minister van Landbouw, enz. is eene nieuwe regeling vastgesteld voor de distributie der nog beschikbare voorraden thee over de detaillisten. Het tijdstip, waarop weder aan consumenten zal mogen worden geleverd, zal nader bekend worden gemaakt.

**Deensche witte kool.** Ook deze kool is thans aangewezen onder de stapelgroenten, beschikbaar gesteld ingevolge art. 11 der Distributiewet 1916. Tevens zijn maximumprijzen vastgesteld in tusschen- en kleinhandel en een maximuminkoopprijs voor de gemeenten.

**Roodklaverzaad.** Behoudens eenige uitzonderingen is verboden de aflevering en het vervoer van roodklaverzaad.

**Pootaardappelen.** Het verbod tot vervoer van aardappelen is niet van toepassing op het vervoer van pootaardappelen van de opslagplaats van den landbouwer naar het veld, waar de aardappelen zullen worden gepoot, mits dit vervoer plaats vindt langs den kortst mogelijken weg en tusschen 1 uur vóór zonsopgang en 1 uur na zonsondergang.

**Peulvruchten.** Voor het tijdvak van 25 dezer tot 21 April a.s. is het rantsoen peulvruchten weder bepaald op  $\frac{1}{2}$  K.G. per hoofd der bevolking.

**Stam- of stokboonen voor den zaai.** Stam- of stokboonen, behalve witte en bruine consumptieboonen en erwten, behalve groene, valse, grauwe en gele consumptie-erwten, zullen, voor zoover zij voor den zaai in groentetuinen in aanmerking komen en daarvoor worden bestemd, niet worden gevorderd vóór 1 October 1918. Na genoemden datum nog aanwezige partijen moeten onmiddellijk worden ingeleverd bij den betrokken regeeringscommissaris.

**Fruit.** De als onderneming voor het verwerken van fruit ingeschreven ondernemingen moeten als bijdrage in de kosten van toezicht aan de Rijkscommissie van Toezicht op de Vereeniging „Fruit-Centrale” betalen een bedrag van f 0,20 per 100 K.G. verwerkt fruit.

**Aardappelen.** Over de periode van 25 dezer tot 22 April zullen aan de gemeentebesturen alleen zaad- en veenaardappelen worden geleverd.

**Lupinenzaad.** Het verbod tot verwerken van lupinenzaad zal gehandhaafd blijven, ook wanneer na afloop van den zaaitijd blijkt, dat er lupinenzaad is overgebleven; de uitvoer van dit zaad zal onder geen voorwaarde worden toegestaan.

**Motorbrandstof.** Blijkens bericht van het B. M. V. is de voor distributie aanwezige voorraad benzine zóó gering, dat zij, wien thans nog zuivere benzine wordt toegewezen, niet langer dan ten hoogste 4 weken op deze toewijzing mogen rekenen. Ook op toewijzing van benzol. moeten de benzineverbruikers niet rekenen.

**Distributie van rundvleesch.** De Minister van Landbouw heeft besloten thans over te gaan tot een distributie van rundvee. Het vee zal worden verschaft door tusschenkomst van de Rundveevereeniging, die daartoe een Rundveekantoor heeft ingesteld. Het benodigde vee zal worden verkregen door aankoop op de markt, door overneming van dieren; aangeboden door organisaties van veehouders en (of) door inbezitneming. Vóór 31 dezer moeten de gemeentebesturen aanvragen tot levering van vee inzenden bij het Rijks Centraal Administratiekantoor voor de distributie van levensmiddelen, aanvankelijk berekend naar een rantsoen van 200 K.G. vleesch per 1000 inwoners per week. De gemeenten hebben zelf voor de regeling der distributie onder de ingezetenen te zorgen, waarbij zij het rantsoen per hoofd hooger kunnen stellen, mits in totaal niet meer wordt verbruikt dan volgens het algemeene Regeeringsrantsoen. Wat een gemeente in een vierweeke periode te veel gebruikt, moet in de volgende periode worden ingehaald. De militaire leveringen zullen ook over het

Rundveekantoor loopen; aanvankelijk zal het niet mogelijk zijn aan alle gemeenten te leveren. De levering aan de gemeenten geschiedt overeenkomstig de bij beschikking van 12 dezer vastgestelde maximumprijzen voor vee. In verband met den toestand van den veestapel is ook het slachtverbod herzien, waarbij voorop staat een algemeen slachtverbod voor runderen, schapen en varkens. De nieuwe regeling treedt 25 dezer in werking.

### MAANDCIJFERS. OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN. (In Gulden).

	Februari 1918	Sedert 1 Januari 1918	Overeenkomstige periode 1917
<b>Directe belastingen.</b>			
Grondbelasting .....	361.329	776.487	675.243
Personeele belasting ..	211.367	931.827	778.689
Inkomstenbelasting ..	4.482.148	8.399.607	7.265.048
Vermogensbelasting ..	205.188	407.903	258.715
<b>Accijnzen.</b>			
Suiker .....	3.177.922	6.061.101	4.870.713
Wijn .....	4.456	18.363	36.606
Gedistilleerd .....	1.621.648	3.563.242	4.383.812
Zout .....	221.645	466.374	476.509
Bier en azijn .....	89.399	154.757	269.499
Geslacht .....	1.175.177	2.565.111	1.547.452
<b>Indirecte belastingen.</b>			
Zegelrechten .....	1.084.601	2.359.719	1.530.588
Registratierechten .....	2.073.289	4.025.740	2.249.484
Hypotheekrechten .....	—	—	224.217
Successierechten .....	2.334.998	3.656.935	2.753.367
<b>Invoerrechten.</b>			
Formaatzegel .....	621.983	1.383.996	1.822.627
<b>Gouden en zilveren werken.</b>			
Belasting .....	59.933	116.591	111.955
Essaailoon .....	63	143	156
Statistiekrecht .....	98.586	211.999	247.148
<b>Mijnen.</b>			
—			
<b>Domeinen.</b>			
Staatsloterij .....	148.308	256.974	317.224
Jacht en visscherij .....	166.791	183.971	184.465
Loodsgelden .....	480	872	923
<b>Totaal .....</b>			
	18.160.206	35.580.279	30.097.976

### OPCENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Februari 1918	Sedert 1 Januari 1918	Overeenkomstige periode 1917
<b>Directe belastingen.</b>			
Grondbelasting .....	72.416	155.565	30.744
Personeele belasting ..	58.836	244.066	159.313
Inkomstenbelasting ..	1.711.605	3.137.153	2.077.173
Vermogensbelasting ..	78.411	156.219	50.699
<b>Accijnzen.</b>			
Suiker .....	635.584	1.212.220	767.375
Wijn .....	891	3.673	10.908
Gedist. (binn.- en buitl.)	162.165	356.324	398.647
<b>Indirecte belastingen.</b>			
Zegelrecht van buitl. eff.	53.377	109.464	110.030
Registratierechten .....	208	1.687	139.094
Hypotheekrechten .....	—	—	12.853
<b>Totaal .....</b>			
	2.773.493	5.376.371	3.756.836

### BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITEN- GEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	Februari 1918	Sedert 1 Januari 1918
Oorlogswinstbelasting .....	13.004.127	31.831.414
Verdedigingsbelasting Ia .....	187.676	374.536
Verdedigingsbelasting Ib .....	1.696.616	3.807.189
Verdedigingsbelasting II .....	2.401.975	4.073.820
<b>Totaal .....</b>		<b>40.886.959</b>

\* 1) Hieronder begrepen f 206.813 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissaires in effecten, enz. (Beursbelasting).

\* 2) idem f 329.455.

\* 3) Hieronder begrepen de opbrengst van den accijnzen op azijn.

## STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. \*\*\* beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

### GELDKOERSEN.

#### BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	Disc. Wissels.	4 1/2	1 VII'15	Russ. Staatsbk.	6	27	VII'14
	Bel. Binn. Eff.	4 1/2	1 VII'15	N. Bk. v. Denem.	5	9	VII'15
Bk.	Vrsch. in R.C.	5 1/2	19 VIII'14	Zweeds. R.ksbk	7	20	III'18
	Bk. van Engeland	5	5 IV'17	Zwits. Nat. Bk.	4 1/2	31	XII'14
	Duitsche Rijksbk.	5	23 XII'14	Bank v. Italië	5	10	1'18
	Bk. van Frankrijk	5	21 VIII'14	F. Res. Bk. N.Y.	3 1/2 - 4 1/2	—	—
	Oostenr. Hong. Bk.	5	12 IV'15	Javasche Bank	3 1/2	1	VIII'09.

#### OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disconto	N. York Call. money
	Part. disconto	Prolongatie				
23 Mrt. '18	3 1/2	4 1/4 - 1/2 1)	3 10/32	4 - 5/8	—	3 - 1/2
18-23 M. '18	2 3/4 - 3 1/2	4 - 1/2	3 10/32	4 - 5/8	—	2 1/2 - 5 1/2
11-16 ,, '18	2 1/2 - 3/4	4 - 1/4	3 10/32	4 - 5/8	—	4 1/2 - 6
4-9 ,, '18	2 5/8 - 7/8	4 1/4 - 1/2	3 7/8 - 5/8	4 - 5/8	—	2 - 6
19-24 M. '17	1 3/4 - 2 1/4	2 1/2 - 3/4	4 1/2 - 3/4	4 - 5/8	—	2 - 1/2
20-25 M. '16	1 1/2 - 2	2 - 3	4 3/8 - 5 3/8	4 1/2 - 3/4	—	1 3/4 - 2
20-24 Jul. '14	3 1/8 - 3/16	2 1/4 - 3/4	2 1/4 - 3/4	2 1/8 - 1/2	2 1/4	1 3/4 - 2 1/2

1) Noteering van 22 Maart.

### WISSELKOERSEN.

#### WISSELMARKT.

De wisselmarkt had de afgelopen week een zeer bewogen aanzien. Londen, Parijs en New York zetten de daling van de vorige week weder voort. Vooral de eerste dagen der week liepen de koersen in verband met gevreesde ontwikkelingen door de inbeslagname van onze vloot sterk terug. Londen werd Woensdag tot circa 10.10 afgedaan, nadat aanvankelijk niet meer dan 9.95 geboden was. New York was circa 213 1/2 aangeboden. Nadat het ergste aanbod was verwerkt, konden de koersen iets verbeteren, mede doordat in verband met het offensief in het Westen de weg naar het einde van den oorlog niet meer geheel onafzienbaar werd geacht. Slot circa 10.28, 37.80 en 216. Door zelfde offensief werden natuurlijk Marken en Kronen nog veel meer beïnvloed. In het begin der week was ook voor deze wissels het aanbod overwegend geweest, aangezien ook naar deze zijde de politieke horizon niet onbewolkt was. De sterkste daling vond ook hier Woensdag plaats. Berlijn werd tot 39.40 en Weenen tot 24.25 verhandeld. Daarna trad al spoedig een verbetering in. Aanvankelijk door sterker steun aan Duitsche zijde tot circa 40.05 opgelopen, deden doorkomende geruchten over het voor Deutschland gunstige verloop van den veldslag de koersen met sprongen stijgen, zoodat heden weder 44.— betaald werd. Van de neutrale deviezen was Zwitserland vrij stationnair. Daarentegen Skandinavie en Spanje Woensdag in tegenstelling met al de andere wissels zeer vast en de volgende dagen weder flauwer.

#### KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	St. Petersburg 1)	New York 1)
18 Mrt. 1918 ..	10.33 1/2	37.85	41.15	26.20	—	2.16 3/4
19 ,, 1918 ..	10.20	37.85	40.60	25.60	—	2.14 1/2
20 ,, 1918 ..	10.20 1/2	37.65	40.20	25.25	—	2.13 3/4
21 ,, 1918 ..	10.20 1/2	37.50	40.20	25.25	—	2.15 1/4
22 ,, 1918 ..	10.26	37.70	40.75	25.80	—	2.15 1/4
23 ,, 1918 ..	10.28	37.80	40.42	26.80	—	2.16
Laagste d. w. 1)	10.10	37.40	39.20	24.25	—	2.13 1/2
Hoogste ,, ,, 1)	10.35	37.90	42.20	26.80	—	2.17 1/2
16 Mrt. 1918 ..	10.35	37.85	41.40	26.15	—	2.17 1/2
9 ,, 1918 ..	10.49 1/2	38.75	42.95	28.25	—	2.20 1/2
Muntpariteit ..	12.10 5/8	48.—	59.26	50.41	1.28	2.48 3/4

\*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen *)	Chris-tiana 1)	Zwitser-land *)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
18 Mrt. 1918	72.10	67.25	68.30	49.45	54.15	99 3/4 - 100 1/2
19 ,, 1918	73.—	68.25	69.25	49.65	—	99 3/4 - 100 1/2
20 ,, 1918	73.40	68.25	70.—	49.25	54.50	99 3/4 - 100 1/2
21 ,, 1918	72.75	67.50	68.75	49.40	54.—	99 3/4 - 100 1/2
22 ,, 1918	73.20	67.60	69.15	49.60	53.80	99 3/4 - 100 1/2
23 ,, 1918	72.75	67.30	68.50	49.75	54.20	99 3/4 - 100 1/2
L'ste d. w. 1)	71.—	66.75	67.80	49.20	53.30	99 3/4
H'ste ,, ,, 1)	74.60	68.75	70.50	49.75	54.75	100 1/2
16 Mrt. 1918	70.95	66.75	67.90	49.50	54.15	99 3/4 - 100 1/2
9 ,, 1918	70.75	66.60	67.70	49.80	—	99 3/4 - 100 1/2
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

\*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave

#### KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in fr. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. Rm. 4)	Zicht Amsterd. (in cents p. gld.)
23 Maart 1918	4.76.45	5.72 3/4	nom.	***
Laagste d. week..	4.76.45	5.72 1/2	—	***
Hoogste ,, ,, ..	4.76.45	5.73	—	***
16 Maart 1918	4.76.45	5.72 1/2	nom.	***
9 ,, 1918	4.76.45	5.72 1/2	nom.	***
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 1/2

#### KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	5 Febr. 1918	21 Febr. 1918	Tijdsperk 22 Febr.—5 Mrt. 1918		5 Maart 1918
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 10/32	97 7/10	97 7/10	97 7/10	97 7/10
B. Aires ....	d.p.gd.pes.	50 1/2	50 1/2	50	51	50 1/2
Calcutta ....	sh/d.p.rup.	1/5 1/2	1/5 1/2	1/5	1/5 1/16	1/5 1/32
Hongkong ..	id. p. \$	2/11 1/2	2/11 1/2	2/11 1/4	2/11 3/4	2/11 3/4
Lissabon ....	d.p.escudo	29 3/8	29 3/4	28 3/4	29 3/4	29 1/8
Madrid ....	Peset. p. £	19.82	19.60	19.40	19.66	19.46
Montevideo ..	d.p.peso	59 1/4	59 3/4	59	60	59 1/2
Montreal ....	\$ per £	4.76 3/8	4.81 1/2	4.80 1/4	4.82	4.81 1/4
Petrograd ...	R. p. £ 10	365	365 3/2	nom.	nom.	nom.
R.d.Janeiro 1)	d.p.milr.	13 1/2	13 1/2	13 1/4	13 1/2	13 1/2
Rome .....	Lires p. £	40.80	41.65	41.20	42.80	42.63
Shanghai ..	sh/d.p.tael	4/3	4/2 1/2	4/2 1/2	4/3	4/3
Singapore ...	id. p. \$	2/4 1/16	2/4	2/3 7/8	2/4 1/8	2/4
Valparaiso 1)	d.p.pap.p.	13 33/32	14	14 1/32	14 23/32	14 23/32
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/2	2/1 11/16	2/1 11/16	2/2 1/8	2/2 1/32

1) Noteeringen op 90 dagen.  
2) Noteering van 14 Februari.

### GOUD EN ZILVER.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen—van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

#### NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen.		te New York
23 Maart 1918.....	46	92 1/8
16 ,, 1918.....	43	86 1/2
9 ,, 1918.....	42 3/4	85 3/8
2 ,, 1918.....	42 1/2	85 1/8
23 Febr. 1918.....	42 1/2	85 1/8
16 ,, 1918.....	42 3/8	85 3/8
24 Maart 1917.....	35 3/4	71 7/8
25 Maart 1916.....	28 3/8	60 1/8
20 Juli 1914.....	24 11/16	54 1/8

**NEDERLANDSCHE BANK.**

Verkorte Balans op 23 Maart 1918.

		Activa.	
Binnenl. Wis-	H.-bk. f	9.290.783,12 1/2	
sels, Prom.,	B.-bk. "	251.596,40	
enz. in disc.	Ag.sch. "	11.279.518,28	f 20.821.897,80 1/2
Papier o. h. Buitenl. in			
disconto .....			
Idem eigen portef. f		7.014.616,—	
Af: Verkocht maar voor			
de bk. nog niet afgel. "			f 7.014.616,—
Beleeningen	H.-bk. f	58.313.484,15	
incl. vrsch.	B.-bk. "	4.421.443,76 1/2	
in rek.-crt.	Ag.sch. "	46.245.426,63 1/2	
op onderp.			f 108.980.354,55
Op Effecten .....		f 106.912.254,55	
Op Goederen en Spec. "		2.068.100,—	f 108.980.354,55
Voorschotten a. h. Rijk .....			
Munten Muntmateriaal			
Munt, Goud .....		f 93.446.170,—	
Muntmat., Goud .....		629.604.660,05 1/2	
			f 723.050.830,05 1/2
Munt, Zilver, enz. "		7.337.397,59	
Muntmat., Zilver ..			f 730.388.227,64 1/2
Effecten			
Bel. v. h. Res.fonds. f		5.159.192,50	
id. van 1/2 v. h. kapit. "		3.956.939,62 1/2	f 9.116.132,12 1/2
Geb. en Meub. der Bank .....		1.465.000,—	
Diverse rekeningen .....		86.583.291,66 1/2	f 964.369.519,79

**Passiva.**

Kapitaal .....	f	20.000.000,—
Reservefonds .....	"	5.234.534,18 1/2
Bankbiljetten in omloop .....	"	864.372.950,—
Bankassigatiën in omloop .....	"	2.207.183,98 1/2
Rekening-Courant saldo's:		
Van het Rijk .....	f	3.612.493,96
Van anderen .....	"	60.689.783,38 1/2
	"	64.302.277,34 1/2
Diverse rekeningen .....	"	8.252.574,27 1/2
	f	964.369.519,79
Beschikbaar metaalsaldo .....	f	543.477.753,72 1/2
Op de basis van 1/2 metaaldekking .....	"	357.301.271,46
Minder bedragaan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is ..		2.717.388.765,—
Verschillen met den vorigen weekstaat:		
	Meer	Minder
Disconto's .....		892.507,90 1/2
Buitenlandsche wissels .....		211.830,—
Beleeningen .....	5.400.539,43	
Goud .....		756.399,28
Zilver .....	14.061,70	
Bankbiljetten .....	5.978.745,—	
Part. Rek.-Ort. saldo's .....	5.120.491,93 1/2	

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeschebare schulden
23 Maart 1918	723.051	7.337	864.373	66.509
16 " 1911	723.807	7.323	858.394	58.834
9 " 1918	722.096	7.225	859.317	65.835
2 " 1918	723.746	7.240	870.334	71.288
23 Febr. 1918	714.679	7.295	845.856	83.485
16 " 1918	716.341	7.275	854.035	90.845
9 " 1918	716.432	7.278	859.834	99.821
2 " 1918	707.609	7.275	892.087	58.386
26 Jan. 1918	707.000	7.176	871.586	77.132
19 " 1918	707.988	7.031	883.034	60.031
12 " 1918	697.459	6.933	883.869	45.127
5 " 1918	697.181	6.940	895.174	45.968
29 Dec. 1917	698.233	7.028	890.273	57.200
24 Maart 1917	591.015	7.011	729.111	94.210
25 Maart 1916	510.546	4.659	588.443	108.222
25 Juli 1914	182.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dek-kings-percentage
	Totaal	Hieraan Schatkist-promessen rechtstreeks			
23 Mrt. 1918	20.822	—	108.980	543.478	78
16 " 1918	21.714	—	103.580	546.945	80
9 " 1918	24.064	—	111.170	543.537	79
2 " 1918	26.363	—	124.022	541.907	78
23 Febr. 1918	30.574	—	116.030	535.386	78
16 " 1918	24.090	—	139.462	533.877	77
9 " 1918	30.120	8.000	145.838	531.013	75
2 " 1918	80.657	66.000	90.157	524.005	75
26 Jan. 1918	76.114	53.000	90.515	523.613	75
19 " 1918	72.498	47.000	90.346	525.582	76
12 " 1918	66.729	39.000	93.627	517.764	75
5 " 1918	72.738	40.000	103.235	515.063	75
29 Dec. 1917	81.819	49.000	107.448	514.916	74
24 Mrt. 1917	78.052	60.000	84.953	492.462	73
25 Mrt. 1916	72.541	52.000	68.700	375.178	74
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.251 1)	54

1) Op de basis van 1/2 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	23 Maart 1918	16 Maart 1918
Aan schatkistpromessen..	f 58.800.000,—	f 58.800.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst ..	" —	—
Aan schatkistbiljetten ..	" 61.271.000,—	" 61.271.000,—
Aan zilverbons .....	" 27.975.280,—	" 28.010.050,50

**JAVASCHE BANK.**

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeschebare schulden
8 Dec. 1917 .....	86.962	17.622	173.918	55.571
1 " 1917 .....	85.944	17.167	174.695	57.182
24 Nov. 1917 .....	85.550	16.898	174.535	53.560
17 " 1917 .....	85.622	16.736	175.781	56.067
9 Dec. 1916 .....	72.009	22.907	159.086	47.519
11 Dec. 1915 .....	43.720	32.485	140.747	31.128
25 Juli 1914 .....	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Beschikbaar metaal-saldo	Dek-kings-percentage
8 Dec. 1917	7.687	32.991	67.351	23.511	57.686	45
1 " 1917	7.204	32.979	70.119	23.800	56.735	44
24 Nov. 1917	7.170	33.501	67.564	22.992	56.829	45
17 " 1917	7.156	33.570	71.791	22.671	55.989	44
9 Dec. 1916	6.396	37.250	62.344	9.809	54.043	46
11 Dec. 1915	5.949	19.610	48.520	25.395	41.830	44
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 2)	44

1) Sluitpost der activa.

2) Op de basis van 1/2 metaaldekking.

**SURINAAMSCHE BANK.**

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeschebare schulden	Disconto's	Dio. rekeningen 1)
12 Jan. 1918 ..	619	1.187	1.103	1.116	505
5 " 1918 ..	594	1.226	1.074	1.132	444
29 Dec. 1917 ..	587	1.240	1.070	1.057	742
22 " 1917 ..	609	1.165	1.066	1.066	576
15 " 1917 ..	603	1.214	990	1.056	893
8 " 1917 ..	591	1.265	917	1.031	999
1 " 1917 ..	611	1.234	980	1.035	1.052
24 Nov. 1917 ..	615	1.303	1.057	1.059	985
17 " 1917 ..	614	1.199	1.036	1.049	1.019
10 " 1917 ..	591	1.209	868	1.029	973
13 Jan. 1917 ..	709	1.030	959	977	315
15 Jan. 1916 ..	745	934	1.015	929	830
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden p. st.

Table with columns: Data, Metaal, Circulatie, Currency Notes (Bedrag, Goudd., Gov. Sec.). Rows include dates from 20 Mrt. 1918 to 22 Juli 1914.

Table with columns: Data, Gov. Sec., Other Sec., Public Depos., Other Depos., Reserve, Dekkings-percentage. Rows include dates from 20 Mrt. '18 to 22 Juli '14.

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehenskassenscheine, in duizenden Mark.

Table with columns: Data, Metaal, Daarvan Goud, Kassenscheine, Circulatie, Dekkings-percentage. Rows include dates from 15 Mrt. 1918 to 23 Juli 1914.

1) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Table with columns: Data, Wissels, Rek. Crt., Darlehenskassenscheine (Totaal uitgegeven, In kas bij de Retsch-bank). Rows include dates from 15 Mrt. 1918 to 23 Juli 1914.

RUSSISCHE STAATSBANK.

Voornaamste posten in millioenen Roebel.

Table with columns: Data n. st., Goud, Te goed i/h buitenland, Zilver, Schatkisbil-jetten, Dis-conto's en beleen-ingen, Circulatie, Rek. Courant. Rows include dates from 5 Nov. '17 to 21 Juli '14.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Table with columns: Data, Goud, Waaraan in het Buitenland, Zilver, Te goed in het Buitenland, Buit.gew. voorsch. ald. Staat. Rows include dates from 21 Mrt. '18 to 23 Juli '14.

Table with columns: Data als boven, Wissels, Uitgestelde Wissels, Beleen-ning, Bankbil-jetten, Rek. Crt. Particuleren, Rek. Crt. Staat. Rows include numerical values.

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE. 1)

Voornaamste posten in duizenden francs.

Table with columns: Data, Metaal incl. buitenl. saldi, Beleen. van buitenl. vorder., Beleen. van provinc. d. beleen., Binn. wissels en beleen., Circulatie, Rek. Crt. saldi. Rows include dates from 21 Maart '18 to 23 Maart '16.

1) Sedert einde 1914 met de functie van circulatiebank belast.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Table with columns: Data, Goud, Waaraan voor dekking F. R. Notes, Waarvan in het buitenland, Zilver etc., F.R. Notes in circulatie. Rows include dates from 25 Jan. '18 to 26 Jan. '17.

Table with columns: Data, Wissels, Totaal Deposito's, Waarvan Kapitaal, Algem. Dekkings-percentage, Percent. Gouddekking circula-tie. Rows include dates from 25 Jan. '18 to 26 Jan. '17.

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Table with columns: Data, Aantal banken, Totaal uitgezette gelden en beleggingen, Reserve bij de F. R. banks, Totaal deposito's, Waarvan time deposits. Rows include dates from 18 Jan. '18 to 21 '17.



Allerlei pessimistische beschouwingen deden de ronde, niet alleen met betrekking tot den meer nauwen kring der scheepvaartbelangen, doch ook in verband met de internationale positie van ons land, gedurende en na den oorlog. Vrees is immer een zeer slechte raadgeefster en het verloop der gebeurtenissen heeft deze waarheid eens te meer bevestigd. Want in den loop der onderhandelingen is naar voren gekomen, dat ten opzichte van ons land zelfs door beide belligerente partijen geen per se onwelwillende bedoelingen worden gekoesterd, doch dat de vragen met betrekking tot onze handelsvloot aan onze Regeering gesteld, louter en alleen het gevolg zijn van de ontwikkeling van den oorlogstoestand. Dit heeft natuurlijk niet kunnen beletten, dat de eisch tot uitlevering van onze handelsvloot een uiterst pijnlijken indruk heeft teweeggebracht, ook nadat de vrees voor politieke verwickelingen vrijwel verdwenen was. Men was er zich maar al te goed van bewust, dat, al moge dan voor de reederijen wellicht een tijdperk van winstgevend bedrijf aanbreken, zeer vele onereuze kanten aan de zaak vast zitten. In de eerste plaats kwam hier naar voren de toestand van rechteloosheid of, ten minste van een totale verandering der opvattingen omtrent het recht, die in de achter ons liggende oorlogsjaren heeft plaats gehad en waartegen onzerzijds slechts met een fel protest kon worden volstaan. Doch vervolgens heeft het vooruitzicht voor den toestand na den vrede groote ongerustheid teweeggebracht. Zelfs aangenomen, dat de belofte, door de geassocieerden gegeven, loyaal wordt gehouden en uitgevoerd, zoodat dus „in den kortst mogelijken tijd” voor de eventueel verloren gegane scheepsruimte na het sluiten van den vrede nieuwe tonnenmaat zal worden gerestitueerd, mag nog worden betwijfeld, of de omstandigheden dit begrip van den „kortst mogelijken tijd” niet uiterst rekbaar zullen maken. De duikbootoorlog heeft tot nu toe zulke geweldige slachtoffers gemaakt, dat de geassocieerden thans reeds gedwongen waren den bekenden eisch tot ons te richten, hoewel vermoedelijk in de betrokken landen zelve innerlijk ook wel de onrechtvaardigheid zal worden gevoeld. Het is niet aan te nemen, dat de onderzee-oorlog met minder heftigheid zal worden doorgezet; eer is het tegendeel te verwachten. De mogelijkheid is dus groot, dat na het sluiten van den vrede niet dadelijk de noodige tonnenmaat beschikbaar kan worden gesteld, afgezien nog van de kans, dat het charteren van vreemde schepen wellicht nog eenigen tijd zal worden voortgezet, b.v. om het repatriëren van troepen te vergemakkelijken. In den eersten tijd van sterk opkomende concurrentie, vooral met die landen, die hun vloot tot nu toe intact hebben kunnen houden, zou Nederland derhalve ontbloot kunnen staan van het allereerste en allernoodigste hulpmiddel, n.l. transportgelegenheid. De vergoeding in geld, die de reederijen, voor de eventueel getorpedeerde of op andere wijze verloren gegane schepen zouden ontvangen, kan hierin natuurlijk ook niet voorzien, daar de hulpmiddelen ontbreken, om binnen zeer korten tijd groote passagiers- en vrachtschepen in de vaart te brengen.

Tengevolge van deze beschouwingen is de beurs gedurende het grootste gedeelte der week dan ook in een uiterst nerveuzen toestand gebleven. Allereerst trad men met verkooporders naar voren, aanvankelijk ingegeven door de vrees voor internationale moeilijkheden, later in de hand gewerkt door gedwongen realisaties, die af en toe plaats hadden. Een paniek is echter nergens ontstaan; het aangeboden materiaal werd vrijwel zonder uitzondering grif opgenomen, zij het tegen sterk verlaagde koersen. Dit is wel een bewijs geweest voor den bij uitstek gezonden toestand van onze beurs. Ook de houding van de geldmarkt is hiervoor karakteristiek geweest; ondanks de algemeene onrust is de prolongatie-rente niet boven  $4\frac{3}{4}$  pCt. gestegen. Weliswaar was in de laatste dagen ter beurze een zekere stroefheid in de geldmarkt te ontdekken, zoodat Zaterdag j.l. wegens gebrek aan aanbod zelfs geen notering voor prolongatierente tot stand kon komen, doch van aanzegging van posten op eenigszins groote schaal kan niet worden gesproken. Deze omstandigheid heeft sterk medegeholpen het vertrouwen te doen terugkeeren, zoodat vrij plotseling een gunstige keer in de algemeene marktpositie is ontstaan. Weliswaar zijn de verliezen, in de diverse rubrieken nog zeer aanmerkelijk, doch de koersen hebben zich vrijwel alle van hun laagste peil kunnen herstellen. Hernieuwde kooplust is zelfs ontstaan, doordat zeer vele prolongatie-posities, die in de dagen van de scherpste reactie werden aangezuiverd, op het eenigszins verhoogde koersniveau met ruime overwaarde gedekt waren en den

betrokkenen derhalve aanleiding gaven tot hernieuwde koop-orders, teneinde den gemiddelden koers van hun bezit lager te stellen. Onze hieronder volgende koerslijstjes geven een goed denkbeeld van den loop der prijzen in de verschillende rubrieken.

	19 Mrt.	22 Mrt.	25 Mrt.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn . . . .	389	376 $\frac{1}{2}$	389	
„ „ „ „ gem. Eig.	374	369 $\frac{1}{2}$	381	+ 7
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij. . .	290	290	322 $\frac{1}{2}$	+ 32 $\frac{1}{2}$
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij. . .	190	176 $\frac{1}{2}$	184 $\frac{1}{2}$	- 5 $\frac{1}{2}$
Hollandsche Stoomboot-Mij. . .	236 $\frac{1}{2}$	225	232 $\frac{3}{4}$	- 3 $\frac{1}{4}$
Java-China-Japan-Lijn . . . .	270	256 $\frac{3}{4}$	270 $\frac{1}{2}$	+ $\frac{1}{2}$
Kon. Hollandsche Lloyd . . . .	173	166 $\frac{1}{2}$	176	+ 3
Kon. Ned. Stoomboot-Mij. . . .	236	234 $\frac{1}{4}$	236 $\frac{3}{4}$	+ $\frac{3}{4}$
Kon. Paketvaart-Mij. . . . .	266 $\frac{1}{2}$	244 $\frac{1}{2}$	264 $\frac{1}{2}$	- 2
Maatschappij Zeevaart . . . .	399	399	399	
Nederl. Scheepvaart-Unie . . .	246 $\frac{1}{2}$	234 $\frac{1}{4}$	246 $\frac{3}{8}$	- $\frac{1}{8}$
Nievelt Goudriaan . . . . .	1280	1280	1280	
Rotterdamsche Lloyd . . . . .	258 $\frac{1}{2}$	247 $\frac{1}{2}$	264 $\frac{1}{2}$	+ 6
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	431	431	431	
„ „ „Nederland” . . . . .	247	237	252 $\frac{1}{2}$	+ 5 $\frac{1}{2}$
„ „ „Noordzee” . . . . .	262	237	255 $\frac{1}{2}$	- 6 $\frac{1}{2}$
„ „ „Oostzee” . . . . .	430	410	418 $\frac{1}{2}$	- 10 $\frac{1}{2}$

Hoewel aanvankelijk in de eerste plaats de scheepvaartmarkt door de gebeurtenissen werd geaffecteerd, sloeg de stemming spoedig over tot de overige beursafdeelingen. Vrijwel geen enkele kon aan de algemeen pessimistische tendenz ontkomen, en wel het minst die, welke in de voorafgegane weken van een uiterst opgewekte houding blijk hadden gegeven. Zoo waren b.v. tabakswaarden sterk gedrukt, zonder eenige bijzondere reden juist voor deze beursafdeeling. Ook de rubbermarkt kon zich niet op de toch reeds niet al te hooge koersen handhaven, hoewel hier het herstel wel iets spoediger naar voren is gekomen. De omzettingen waren gedurende de periode van reactie zeer groot en de marges tusschen de hoogste en laagste koersen bereikten op sommige dagen een ruimte van 20 en meer procenten.

Alleen voor de cultuurmarkt kan nog op een andere factor dan de algemeene stemming worden gewezen. Uit Indië kwam n.l. het bericht, dat vermoedelijk binnen korten tijd een voorschrift zal worden uitgevaardigd, ten doel hebbende den suiker-aanplant met 25 pCt. te verminderen. Hoewel dit aan den eenen kant een rem kan zijn tegen verdere verlaging der suikerprijzen, beschouwde de beurs dit vooruitzicht als een ongunstigen factor, daar hiertegenover staat de omstandigheid, dat de onkosten der verschillende maatschappijen niet dadelijk in overeenstemming gebracht kunnen worden met de kleinere productie. Vooral aandeelen Handelsvereniging „Amsterdam” hadden zeer sterk onder aanbod te lijden, zoodat de koers tot 400 pCt. reageerde. In aansluiting hiermede werden ook aandeelen Nederlandsch-Indische Handelsbank tegen lagere koersen omgezet. Ook hier kon echter een herstel intreden, hoewel dit niet van zoo ingrijpenden aard is geweest als b.v. bij tabakswaarden.

Van de overige locale waarden dienen nog speciaal te worden gereleveerd *petroleumfondsen*, waarbij aandeelen Koninklijke Petroleum Maatschappij een gevoelig lager niveau bereikten. Ter beurze werd dit algemeen toegeschreven, behalve aan de hier genoemde algemeene oorzaken, aan verkoopen van Engelsche zijde, welke met een voldoende winstmarge konden worden uitgevoerd, doordat de Hollandsche valuta te Londen stijgende is geweest. Geconsolideerde, evenals de overige Roomeensche soorten, waren eveneens in reactie, echter niet in buitengewone mate.

	19 Mrt.	22 Mrt.	25 Mrt.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank . . . . .	197 $\frac{3}{4}$	197 $\frac{3}{4}$	195 $\frac{1}{4}$	- 2 $\frac{1}{2}$
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	179 $\frac{7}{8}$	177 $\frac{1}{4}$	180	+ $\frac{1}{2}$
Rotterd. Bankvereniging . . .	147	147	147	
Amst. Superfosfaatfabriek . . .	169 $\frac{3}{4}$	169	170	+ $\frac{1}{4}$
Van Berkel's Patent . . . . .	160	160	167	+ 7
Insulinde Oliefabriek . . . . .	211	207 $\frac{1}{2}$	216	+ 5
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	106 $\frac{1}{4}$	105	105 $\frac{1}{2}$	- $\frac{3}{4}$
Ned. Scheepsbouw-Mij. . . . .	166 $\frac{3}{4}$	161 $\frac{3}{4}$	160	- 6 $\frac{3}{4}$
Philips' Gloeilampenfabriek . .	349 $\frac{3}{4}$	349 $\frac{3}{4}$	348	- 1 $\frac{3}{4}$
R. S. Stokvis & Zonen . . . .	690	672 $\frac{1}{2}$	700	+ 10
Vereenigde Blikfabrieken . . .	140	136	137 $\frac{1}{2}$	- 2 $\frac{1}{2}$
Compania Mercantil Argent.	223 $\frac{1}{2}$	215	218 $\frac{1}{2}$	- 5
Cultuur-Mij. d. Vorstenland . .	195 $\frac{3}{4}$	194 $\frac{1}{2}$	196 $\frac{1}{2}$	+ $\frac{3}{4}$

	19 Mrt.	22 Mrt.	25 Mrt.	Rijzing of daling.
Handelsver. Amsterdam....	415	401 1/2	409	- 6
Holl. Transatl. Handelsver.	171	166	170	- 1
Linde Teves & Stokvis....	218 1/2	209 7/8	217 3/4	- 3/4
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	199 1/2	200	205 3/8	+ 5 3/8
Tels & Co's Handel-Mij. ...	184	180	182 7/8	- 1 1/8
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	217	214 1/2	222	+ 5
Kon. Petroleum-Mij. ....	505	503	513	+ 8
Orion Petroleum-Mij. ....	88 1/4	89	89	+ 3/4
Steaua Romana Petr.-Mij....	223	235 1/2	235 1/4	+ 7 1/4
Amsterdam-Rubber-Mij. ...	213 1/2	207 1/2	217	+ 3 1/2
Nederl. Rubber-Mij. ....	123	118 1/2	125	+ 2
Oost-Java-Rubber-Mij. ....	251	226 1/4	250	- 1
Deli-Maatschappij .....	514	508	518	+ 4
Medan-Tabak-Maatschappij..	219	215 1/2	221 1/2	+ 2 1/2
Senembah-Maatschappij....	592 1/2	572	592 1/2	

De algemeene onrust weerspiegelde zich buitengewoon sterk in de houding van beleggingswaarden en speciaal in die van de Staatsleening 1917. Wij hebben reeds herhaaldelijk gelegenheid gehad hier ter plaatse te wijzen op het feit, dat deze leening uiterst slecht geclasseerd is; ook de heftige reactie van de afgelopen week is hiervan het gevolg geweest. Wel zijn ook de overige vaste-rente-dragende waarden in koers gedaald, doch in lang niet zoo sterke mate als de obligaties der leening 1917. Overigens heeft tot den algemeenen teruggang van beleggingspapieren, behalve de algemeene toestand, niet weinig bijgedragen de rede van Minister Treub in de Staten-Generaal, waarin een zeer duister beeld met betrekking tot de financieele vooruitzichten van ons land werd opgehangen. De Minister is zelfs niet teruggeschrokken voor het uitspreken van de mogelijkheid eener paniek na het sluiten van den vrede, hetgeen in de actueele omstandigheden ongetwijfeld een nog veel dieperen indruk heeft gemaakt, dan anders reeds het geval zou zijn geweest. Ter beurze is men van meening, dat dit ministerieele woord nog lang zal nawerken en dat men het bovendien in de herinnering zal terugroepen, zoodra weder door onze Regeering een beroep op de geldmarkt zal worden gedaan.

Van buitenlandse staatsfondsen waren 4 1/2 pCt. Japan, 2e serie te onzent aangeboden, in verband met den lagen stand der Deutsche valuta.

	19 Mrt.	22 Mrt.	25 Mrt.	Rijzing of daling.
4 1/2 % Ned. W. Schuld ....	95	93 7/16	94 11/16	- 5/16
4 1/2 % " " " " .....	1916	94 3/4	94 3/8	- 1/8
4 % " " " " .....	1916	87	88 1/4	+ 1 1/4
3 1/2 % " " " " .....	78 1/2	78	77 1/4	- 1 1/4
3 % " " " " .....	68 3/8	68 3/8	68 13/16	- 1/16
2 1/2 % Cert. N. W. S. ....	58 3/8	58 3/4	58 3/4	+ 1/8
5 % Oost-Indië 1915 ....	98	97	97 1/2	- 1/2
4 % Hongarije Goud .....	48 1/8	48 1/8	48 1/8	
4 % Oostenr. Kronenrente	42	42 1 1/16	45 1/2	+ 3 1/2
5 % Rusland 1906 .....	30 1/4	29	29	- 1 1/4
4 1/2 % Iwangorod Domb....	29 3/4	29	30 3/4	+ 1
4 % Rusland Cons. 1880 ..	27 1/16	27 1/16	27 1/16	
4 % Rusl. bij Hope & Co. ...	28 1/2	26 1/16	26 1/16	- 2 7/16
4 % Servië 1895 .....	36 1/8	35	36 1/8	
4 1/2 % China Goud 1898. ..	63 3/8	63 3/8	63 3/8	
5 % Brazilië 1895 .....	58	57 1/4	57 1/4	- 3/4

Als geheel beschouwd heeft de gansche locale markt de berichtperiode op sterk verbeterd peil verlaten, hoewel juist heden weder een reactie op de hoogste koersen van den dag is ingetreden. Ongunstige factoren vormen de berichten omtrent nieuwe requisities van schepen in Amerika (w.o. de „Zeelandia”), benevens teleurstellende dividend-declaraties (o.a. der Kon. Ned. Stoomboot Maatsch. ad 10 pCt.).

De Amerikaanse afdeling heeft gedurende de gansche week een zeer stil aanzien gehad zonder groote koersvariaties. Heden echter is deze houding veranderend en ontstond ter beurze groot aanbod, eendeels in aansluiting aan de lagere koersen, die Wallstreet ons heeft gezonden, anderdeels vooruitlopend op de verwachting eener verdere reactie op de New-Yorksche markt in verband met de berichten omtrent den snellen opmarsch der Centrale legers in Frankrijk. Tegenover deze verkoop-orders werden slechts schuchter eenige kooplimites gesteld, zoodat de hoofdsorten, als Steels, Anaconda's, Marine-waarden, enz. alle gevoelige verliezen hebben aan te toonen. In sommige fondsen kon zelfs geen notering tot stand worden gebracht, omdat iedere vraag ontbrak.

Weliswaar behooren deze steeds tot de minder courante soorten (o.a. Atchison Topeka), doch in meer normale tijden zijn deze fondsen toch in ieder geval wel te plaatsen. Thans echter neemt ons publiek een uiterst gereserveerde houding aan, niet het minst ten opzichte van buitenlandse waarden; het vertrouwen in het rechts- en plichtsgevoel van bevriende naties is na de Russische catastrofe en na de voorvallen van de jongste weken blijkbaar wel heel sterk geschokt.

	19 Mrt.	22 Mrt.	25 Mrt.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry ..	72	73 1/2	70 9/16	- 1 13/16
Anaconda Copper .....	136	133 15/16	127	- 9
Un. States Steel Corp. ....	90	88 3/4	84 1/16	- 5 15/16
Atchison Topeka .....	87	82 1/2	84 1/2	- 2 1/2
Southern Pacific .....	83 1/2	82	80	- 3 1/2
Union Pacific .....	124 1/2	122	115 1/2	- 9
Int. Merc. Marineafgest. ....	30 7/8	30 9/16	27 7/16	- 3 7/16
" " " " prefs.	105 1/2	107	99 1/2	- 6

De internationale beurzen hebben onderling een zeer scherpe tegenstelling getoond. Die van de Entente-landen waren zonder uitzondering met een ongeanimeerd gestemd; de Beurs te Berlijn daarentegen kon zich na een aanvankelijk onbehaaglijke tendenz in zeer groote belangstelling verheugen. Een en ander is het gevolg van het hierboven reeds gereleveerde offensief aan het Westelijk front, dat tot nu toe in het voordeel der Centrale Mogendheden verloopt. Vooral de geweldige massale aanvallen en de moreele successen, die de beschieting van Parijs door middel van een uiterst vèrdragend stuk geschut heeft gehad, hebben er toe medegewerkt op de beurs te Berlijn een buitengewoon opgewekte stemming in het leven te roepen. Deze dateert echter slechts van de allerlaatste dagen. Tevoren was de tendenz eerder mat geweest, als gevolg van verschillende oorzaken. In de eerste plaats mag hier wel worden genoemd de nawerking der Daimler-affaire, welke zoo sterk is, dat zelfs thans de aandeelen der betrokken onderneming zich niet geheel van de reactie hebben kunnen herstellen. De omstandigheid, dat een deel der fabrieken van het Daimler-concern onder militair beheer geplaatst is, bewijst overigens wel, dat van overheidszijde de geschiedenis nog geenszins tot het verleden geacht wordt. Vervolgens werkte het vooruitzicht op een aanmerkelijke verhooging der beurs-belasting op de omzatten sterk deprimerend; niet alleen waren koersverliezen hiervan het gevolg, doch ook de handel kromp sterk in. Alleen bankaandeelen konden zich vrijwel handhaven, in verband met de over het algemeen zeer bevredigende jaarverslagen. Langzamerhand echter werden op het verlaagde koerspeil nieuwe aankopen uitgevoerd, waarbij vooral de speculatie op den voorgrond trad. Zoo werden b.v. aandeelen Bemberg, anders een vrij incurant en veronachtzaamd fonds, met spronggewijze koersstijgingen uit de markt genomen; vage geruchten omtrent controle-aankopen deden hier de ronde. Industrie-waarden konden zich bij den aanvang van het offensief weder opnieuw in de belangstelling verheugen, jaarentegen waren tabaksaandeelen aangeboden in verband met de Turksche oorlogswinstbelasting. De vooruitzichten op den vrede met Roemenië, die thans door de wisseling van kabinet daar te lande gunstiger zijn geworden, vonden hun uitdrukking in een verhooging van het koerspeil van petroleumfondsen, voornamelijk van Erdöl, op goede dividendverwachtingen, doch ook van Steaua Romana en Deutsche Petroleum. Aan het einde der week konden ook scheepvaartwaarden zich in de rij der gefavoriseerde fondsen scharen, waarbij aandeelen H. A. P. A. G. en Norddeutsche Lloyd vooraan stonden. De inschrijving op de achtste Deutsche oorlogsleening is thans in volen gang en doet, blijkens de voorloopige mededeelingen der totalen in de dagbladen, de beurs in de hoop op een groot succes leven.

Geheel in aansluiting aan het verloop der wereldgebeurtenissen was de houding op de beurs te New York vooral in de laatste dagen zeer ongeanimeerd. Ook in de Vereenigde Staten is men thans doende de derde oorlogsleening tot een voor het land bevredigend resultaat te doen worden. Dit geschiedt echter voor een deel ten koste van realisaties op de fondsenmarkt, die in de hand worden gewerkt door de berichten van het Europeesche slagveld. Niettemin zijn ook hier gunstige uitzonderingen aan te toonen. Zoo berichtte de American Car & Foundry dezer dagen, dat zij haar reserves thans zoodanig heeft opgevoerd, dat een regelmatig divi-



dend van 4 pCt. op de gewone aandelen plus een extra-dividend van 4 pCt. voorloopig als verzekerd kan worden beschouwd, hetgeen een gunstige uitwerking op de betrokken aandelen heeft uitgeoefend. Ten slotte echter is ook hier de invloed van de algemeene malaise te onderscheiden geweest.

Overigens wendt men in de Unie alle pogingen aan, om de financiering der oorlogslasten zoo weinig mogelijk ten laste van de gewone geldmarkt en van de effectenbeurs te doen komen. Te dien einde is opgericht War Finance Corporation, die zich hoofdzakelijk ten doel stelt de herdiscontoeering van betalingsverplichtingen met korten looptijd (Notes), de regeling van alle emissies boven \$ 100.000, ondersteuning der spaarbanken tegen de gevaren van te groote opvragingen van inleggelden en het verleenen van steun aan den koers der staatsleeningen. Het kapitaal der Corporation (500 miljoen dollar) is door de Regeering overgenomen. De War Finance Corporation mag tot 4 milliard dollar aan Notes uitgeven en wel in verhouding van 3/4 der bij haar als onderpand berustende effecten. Hoewel allerwegen in Amerika het groote nut erkend wordt, dat een dergelijke instelling kan hebben, heeft de oprichting toch heftige pers-polemieken uitgelokt, waarbij het gevaar van inflatie naar voren is gebracht.

De beurs te Londen heeft mede van een matte stemming blijk gegeven. Vooral Russische fondsen waren sterk aangeboden, nu bekend is gemaakt, dat de coupons, die na den 15den Januari zijn vervallen, niet meer worden verzilverd. In verband hiermede hebben de emissie-huizen der verschillende Russische leeningen zich aangesloten tot een beschermings-comité voor de houders der betrokken fondsen. Ook Japansche en Chineesche staatsfondsen hebben gemiddeld 5 pCt. van hun koers verloren, in verband met de interventie-voorvallen in het verre Oosten. De Fransche staatsleening was op sommige dagen sterk in reactie, daar een verkoop-order van circa £ 30.000 boven de markt hing en slechts geleidelijk kon worden uitgevoerd. Inheemsche spoorwegwaarden waren vast, doch met zeer geringen handel, daarentegen waren de aandelen van Zuid-Amerikaansche spoorwegen aangeboden.

Ter beurze van Parijs hebben de factoren, die wij reeds herhaaldelijk hier ter plaatse releveerden, hun volle kracht behouden, zoodat van eenige herleving van den beurshandel geen sprake is geweest.

Op de internationale geldmarkt heeft het ten slotte de aandacht getrokken, dat de Zweedsche Rijksbank zich genoodzaakt heeft gezien haren discontovoet van 6 1/2 tot 7 pCt. te verhoogen, nadat zeer kort geleden, n.l. d.d. 1 Februari van dit jaar, een verlaging van 7 tot 6 1/2 pCt. heeft plaats gevonden. Door de verhooying is het disconto van de Zweedsche Bank het hoogst van alle Europeesche circulatiebanken.

**GOEDERENHANDEL.**

**GRANEN.**

25 Maart 1918.

Door het uitblijven van de post beschikken wij slechts over weinige telegrafische berichten. De noteeringen, die ons iederen dag, zoowel uit Argentinië als uit Noord-Amerika bereiken, geven ons weinig punten ter bespreking. De tarweprijzen in Argentinië blijven vrijwel stationnair; van een bepaalde tendenz kan niet gesproken worden, terwijl in Noord-Amerika de prijzen zijn vastgesteld. De aanvoeren aan de Noord-Amerikaansche markten blijven onveranderd klein. De cijfers van den zichtbaren voorraad zijn deze week niet juist overgekomen, doch blijkbaar zijn die, wat de V. S. betreft afgenomen, doch in Canada nogal belangrijk vermeerderd. Het totaal blijft toch abnormaal klein en alleen de zeer voldoende aanvoeren van maïs en haver veroorzaken, dat de algemeene toestand aan den overkant van den Oceaan, wat betreft de graanvoorziening, nog vrij gunstig is.

De markten voor maïs blijven in Argentinië kalm gestemd. De prijzen zijn wederom eenigszins gedaald, hetgeen op goede oogstberichten duidt.

De prijzen van lijnzaad zijn in Buenos Aires en Rosario zeer sterk gestegen, hetgeen ongetwijfeld het gevolg is van Noord-Amerikaansche vraag. De invoer van lijnzaad uit Zuid-Amerika is door de Amerikaansche Regeering beperkt in verband met de beschikbare hoeveelheid scheepsruimte, doch er zijn reeds dadelijk eenige consenten gegeven. Blijkbaar heeft het embargo op den invoer van maïs in de Vereenigde Staten scheepsruimte vrijgemaakt, terwijl mogelijk bovendien nog ruimte voor lijnzaad beschikbaar is gekomen door het in beslag nemen der Nederlandsche schepen.

**Buitenlandsche granen in Nederland.**

Als contra-prestatie tegen het in beslag nemen van Nederlandsche schepen is aan ons land 50.000 tons tarwe

**Noteeringen.**

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe April	Mais Mei	Lijnzaad April
23 Mrt. '18	220 <sup>2)</sup>	127 7/8	85 7/8	12,85	6,35	24,10
16 „ '18	220 <sup>2)</sup>	123 3/8	82 3/8	12,95	6,55	22,35
23 Mrt. '17	190 3/4	115 1/4	60 3/8	14,75	10,40	21,40
23 Mrt. '16	108	72	43 3/8	8,10	5,05	11,20
23 Mrt. '15	155 1/2	73 3/4	59 3/4	12,55 <sup>4)</sup>	5,80	9,95
20 Juli '14	82 <sup>1)</sup>	56 3/8 <sup>1)</sup>	36 1/2 <sup>1)</sup>	9,40 <sup>1)</sup>	5,38 <sup>2)</sup>	13,70 <sup>2)</sup>

<sup>1)</sup> per Dec. <sup>2)</sup> per Sept. <sup>3)</sup> offic. vastgestelde locoprijs <sup>4)</sup> per Mei.

**Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.**

Soorten.	25 Maart 1918	18 Maart 1918	25 Maart 1917
Tarwe .....	576,— <sup>1)</sup>	576,— <sup>1)</sup>	472,— <sup>1)</sup>
Rogge (No. 2 Western) ..	nom.	nom.	nom.
Mais (La Plata) .....	420,— <sup>1)</sup>	420,— <sup>1)</sup>	345,— <sup>1)</sup>
Gerst (46 lb. feeding)....	420,— <sup>1)</sup>	420,— <sup>1)</sup>	345,— <sup>1)</sup>
Haver (38 lb. white clipped)	21,— <sup>1)</sup>	21,— <sup>1)</sup>	20,— <sup>1)</sup>
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) ..	300,— <sup>1)</sup>	300,— <sup>1)</sup>	200,— <sup>1)</sup>
Lijnzaad (La Plata).....	nom.	nom.	740,—

<sup>1)</sup> Regeeringsprijs.

**AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.**

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	17—23 Maart 1918	Sedert 1 Jan. 1918	Overeenk. t/tdoak 1917	17—23 Maart 1918	Sedert 1 Jan. 1918	Overeenk. t/tdoak 1917	1918	1917
Tarwe.....	—	—	84.463	—	—	4.553	—	89.016
Rogge .....	—	—	4.465	—	—	—	—	4.465
Boekweit .....	—	—	654	—	—	—	—	654
Mais .....	—	—	51.393	—	—	39.309	—	90.702
Gerst .....	—	—	2.608	—	—	5.492	—	8.100
Haver .....	—	—	—	—	—	6.790	—	6.790
Lijnzaad .....	—	—	8.322	—	—	7.560	—	15.882
Lijnkoek.....	—	—	9.070	—	—	14.232	—	23.302
Tarwemeel .....	—	—	3.815	—	—	—	—	3.815

**AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor België.**

Tarwe .....	—	60.429	68.230	—	—	—	60.429	68.230
Mais .....	—	19.898	7.479	—	—	—	19.898	7.479
Rogge .....	—	—	—	—	—	—	—	—
Tarwemeel .....	—	—	—	—	—	—	—	—
Gerst .....	—	—	144	—	—	—	—	144

uit de V. S. en 50.000 tons uit Argentinië toegezegd, of een overeenkomstige hoeveelheid meel. Het blijft op dit oogenblik nog een grootte vraag op welke wijze deze tarwe naar Nederland gebracht zal worden. Bovendien mag men wel onder het oog zien, dat de aanvraag voor 100.000 tons tarwe speciaal gold om in de eerste behoefte te voorzien en dat er veel meer moet ingevoerd worden om ons land voor het komende oogstjaar slechts op zeer kárige wijze van broodgraan te voorzien.

### SUIKER.

Volgens officieele opgaven bedroeg de suikerproductie in Nederland tot einde Februari 200.507 tons tegen 265.019 en 244.578 tons in de beide voorgaande jaren.

In Duitschland heeft de Regeering nu eindelijk den nieuwen prijs voor suikerbieten vastgesteld en wel op Mk 3.— per 50 K.G. F. O. Licht beschouwt deze verhooging als onvoldoende en voorspelt diengevolge een inkrimping van den aanstaanden uitzaai.

Uit Java wordt bericht, dat de Nederlandsch-Indische Regeering ernstig overweegt den dit jaar in den grond komende aanplant voor 1919 met 20 tot 25 % in te krimpen, ten einde de daardoor vrijkomende gronden met rijst te beplanten, aangezien in sommige streken voor schaarschte aan dit voedingsmiddel gevreesd wordt.

De requireering door de Geassocieerde Regeeringen van de in hare havens liggende Nederlandsche schepen zal waarschijnlijk tengevolge hebben, dat de voor het vervoer van Javasuiker in de Oostelijke wateren tot dusver beschikbaar gestelde Nederlandsche scheepsruimte zal worden ingekrompen. De mogelijkheid bestaat natuurlijk, dat Amerika bij gelegenheid een gedeelte der gerequireerde schepen zal aanwijzen om Javasuiker naar Amerika te brengen, doch vermoedelijk zal men voorloopig dringender lading te vervoeren hebben.

In Amerika kwam de noteering van Spot Centrifugals van 6.05 op 5.92 c.

### NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Maart	Londen			New York 96% Centrifugals.
		Tates Cubes No. 1	White Javas fob.	Americ. Granu- lated fob.	
22 Maart 1918 ..	f —	53/9	14/6	—	5.92
15 „ 1918 ..	„ —	53/9	14/6	—	—
22 Maart 1917 ..	„ 22 <sup>3</sup> / <sub>8</sub>	47/1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	—	—	5.39
22 Maart 1916 ..	„ 28 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>	42/6	18/9	28/1 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	5.77
21 Juli 1914 ..	„ 11 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	18/-	—	—	3.26

### WOL.

Sedert het vorig bericht valt er weinig verandering te bespeuren. De markten te La Plata blijven kalm; met het oog op de tegenwoordige omstandigheden, nemen de Nederlandsche fabrikanten een zeer gereserveerde houding aan, wat betreft het plaatsen van orders.

### KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, dd. 21 Februari 1918.<sup>2</sup>

De groote vraag in Amerika is thans of de Regeering zich met de prijsbepaling van katoen zal bezig houden. Zolang hieromtrent geen zekerheid bestaat, blijft de markt weifelend en zeer onder den invloed van alle geruchten. De fabrieken werken thans weer op Maandag, zoodat de consumptie toeneemt en prijzen ook wat vaster zijn. De vraag naar Egyptische katoen is gering en prijzen zijn flauwer.

De garenmarkt blijft zeer kalm; prijzen zijn vrijwel onveranderd doch over het algemeen niet zeer regelmatig. De weverijen koopen hoofdzakelijk slechts voor directe behoefte en alleen de Regeering is voor groote hoeveelheden aan de markt. De meeste spinnerijen zijn echter nog volop van orders voorzien, zoodat men voorloopig nog geen lagere prijzen zal mogen verwachten. Garens voor de naaigaren-fabrieken worden nu weer vlot geleverd, doch prijzen blijven vast.

De doekmarkt blijft eveneens zonder veel nieuws en is de laatste weken eenigszins gedrukt onder transport-moeilijkheden. Er is weinig vraag van Indië en China, maar voor Calcutta is nog wel iets gedaan in mull dhooties. De kleinere markten blijven geregeld koopen, vooral waar

de scheepvaartmoeilijkheden gunstiger zijn; terwijl ook de Regeering aan de markt is, zoodat fabrikanten van zware goederen goed bezet zijn. De meeste bleekerijen en ververijen werken nu ook korteren tijd, doordat zij door de kleinere producties van de weverijen niet voldoende ruwe goederen hebben.

### Noteeringen voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands).

	25 Mrt. '18	25 Mrt. '18	11 Mrt. '18	26 Mrt. '17	26 Mrt. '16
New York Middling ..	34,25 c	34,30 c	33,25 c	19,20 c	12,05 c
New Orleans voor Middling	33,50 c	32,63 c	32,50 c	18,75 c	11,88 c
Liverpool Good Midd. Americ.	24,80 d	24,17 d	24,12 d	12,58 d <sup>1)</sup>	7,69 d <sup>1)</sup>

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.  
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '17 tot 22 Maart '18	Overeenkomstige perioden	
		1916—'17	1915—'16
Ontvangsten Gulf-Havens..	5157	6109	5901
„ Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	3147	1705	1853
„ „ 't Vasteland.			
„ „ Japan etc...			

Vorraden in duizendtallen	22 Maart '18	2? Maart '17	22 Maart '16
Amerik. havens.....	1526	1239	1425
Binnenland.....	1214	1058	1012
New York.....	—	131	296
New Orleans.....	—	423	357
Liverpool.....	474 <sup>2)</sup>	761	910

<sup>1)</sup> Middling. <sup>2)</sup> 16 Maart.

### COPRA.

In den toestand van de markt kwam in het geheel geen verandering.

Ceylon cif. Londen £ 46.— (Maximumprijs).

### NOTEERINGEN.

Java f. m. s.

9-23 Maart 1918..	nom.	} N.O.T.-condities.
24 Maart 1917..	f 48 <sup>1</sup> / <sub>8</sub> n.	
24 Maart 1916..	„ 41 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	
20-25 Juli 1914..	„ 28 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>	

### HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.:

De toon van de buitenlandsche markten blijft voortdurend à la hausse. In New York worden grootere zaken gedaan tot steeds opgaande prijzen. Ook Londen zeer vast.

Afgedaan werden circa 450 droge huiden. Dinsdag 26 Maart komen in veiling 500 gezouten Paraguay Campos ossehuiden, tevens zal eene inschrijving gehouden worden op circa 1300 droge, 3200 drooggezouten en 760 gezouten huiden. Dit zijn de laatste exotische huiden, die op het oogenblik in Rotterdam nog aan de markt zijn; buitendien zijn er aan de Java-markt nog 1000 Padang Runderhuiden.

Kalfsvellen. De toon is kalmer, niettegenstaande er door een enkelen outsider nog met inkoop geconcurrerd wordt. Per s.s. „Rijnstroom" werden circa 230 ton aangevoerd.

Rotterdam, 23 Maart 1918.

### METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Ijzer Clev. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
25 Mrt. 1918..	nom.	110.-/-	316.-/-	30.10/-	52.-/-
18 „ 1918..	nom.	110.-/-	320.-/-	30.10/-	52.-/-
9 „ 1918..	nom.	110.-/-	319.-/-	30.10/-	52.-/-
23 Mrt. 1917..	nom.	136.-/-	216.10/-	30.10/-	—
24 Mrt. 1916..	89/-	113.10/-	200.-/-	35.5/-	93.-/-
20 Juli 1914..	51.4/-	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

## VERKEERSWEZEN.

## SCHEEPVAART.

23 Maart 1918. Met uitzondering van berichten in de pers nopens inbeslagneming van in Entente-havens en Amerika liggende Nederlandsche schepen, kwamen in de afgelopen week geen scheepvaarttijdingen binnen.

## GRAAN.

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	All. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
18/23 Maart 1918	—	—	—	50/-	—	200/-
11/16 „ 1918	—	—	—	50/-	—	200/-
12/17 Maart 1917	—	—	—	32/-	—	135/-
13/18 Maart 1916	—	—	f 12,50	16/-	f 85,-	150/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

## HOOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico	
	Holland (gezaagd)	Oostk. Engeland (mijnstutten)	Holland (pitch-pine)	Engeland (pitch-pine)
18/23 Maart 1918	—	—	—	—
11/16 „ 1918	—	—	—	—
12/17 Maart 1917	—	—	—	—
13/18 Maart 1916	—	—	—	510/-
Juli 1914	f 12,-	24/6	75/-	77/6

## ERTS.

Data	Bilbao Middlesbro'	Carthage Middlesbro'	Griekenland Middlesbro'	Pott Middlesbro'
18/23 Maart 1918	—	—	—	—
11/16 „ 1918	—	—	—	—
12/17 Maart 1917	—	—	—	—
13/18 Maart 1916	26/6	23/6	—	—
Juli 1914	4/3	5/4 1/2	5/9	8/6

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per Unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Hout gezaagd en pitch-pine per St. Pet. Standard van 165 kub. ot., mijnstutten per vadem van 216 kub. ot.

## KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genoa	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Cronstadt
18/23 Mrt. 1918	—	101/3	—	150/-	—	—
11/16 „ 1918	—	101/3	—	150/-	—	—
12/17 Mrt. 1917	51/-	101/3	100/-	100/-	—	—
13/18 Mrt. 1916	fr 68,-	94/-	97/6	69/-	f 6,-	—
Juli 1914	„ 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	5/-

## DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
18/23 Maart 1918	275/-	500/-	—	185/-
11/16 „ 1918	275/-	500/-	—	185/-
12/17 Maart 1917	240/-	295/-	—	135/- <sup>1)</sup>
13/18 Maart 1916	125/-	165/-	—	130/-
Juli 1914	14/6	16/3	25 -	22/3

<sup>1)</sup> Per zeilschip.

Oeverige noteeringen per ton van 1015 K.G.

## RIJNVAART.

Week van 18 tot 25 Maart 1918.

De toevoeren naar de laadhavens aan de Ruhr zijn de vorige week allesbehalve gestegen. Indien niet tengevolge van het steeds vallende water in den Rijn, zoowel als in de aflaadhavens, alsook in de laadplaatsen van het Rhein-Herne-Kanaal, het gebrek aan scheepsruimte zich geducht had doen voelen, zou de toevoer zeer zeker belangrijk hebben moeten stijgen. Cauber Pegel is inmiddels op 1.30 Meter gevallen.

Alle schepen moeten nog steeds zeer vlot worden afge- laden, terwijl de naar den Bovenrijn onderweg zijnde schepen te St. Goar moesten worden gelicht om hunne bestemming te bereiken.

De vrachten bleven onveranderd en worden nog steeds met Mk. 4.— naar Mannheim genoteerd. De sleeploonen variëren tusschen 18 en 19 pf.

Voor sleeploonen van Rotterdam naar de Ruhrhavens was geen noteering, aangezien de Nederlandsche Regeering nog geen Nederlandsche schepen naar Duitschland uitliet. De vaart naar Duitschland was dientengevolge geheel gestremd.

## ADVERTENTIËN

## NEDERLANDSCHE GRONDBRIEFBANK

HEERENGRACHT 495, AMSTERDAM

**5 pCt. Obligatiën (Grondbrieven)** tegen Beurskoers  
Gecertificeerd door de Centrale Trust-Compagnie

Verkrijgbaar in stukken van f 2500,—, f 1000,—, f 500,— en f 100,— op elk goed effectenkantoor

Ten behoeve van een Naamlooze Vennootschap voor den

## Aankoop van Bouwmaterialen

eventueel op te richten door de Gemeenten Amsterdam, 's-Gravenhage en Utrecht, het Rijk (Dep. van Waterstaat) en de Vereeniging van Nederlandsche Gemeenten en te vestigen te 's-Gravenhage, wordt een

## DIRECTEUR

gezocht. Voorwaarde nader overeen te komen.

Sollicitatiën, uitsluitend schriftelijk, te richten aan den Wethouder van Openbare Werken van 's-Gravenhage, Stadhuis, Afd. O. W. III.

Bezoeken worden alleen afgewacht na uitnoodiging.

KONINKLIJKE  
HOLLANDSCHE  
LLOYD  
AMSTERDAM

Geregelde  
Passagiers- en Vrachtdienst  
met nieuwe, moderne  
post-stoomschepen

TUSSCHEN

AMSTERDAM  
EN  
ZUID-AMERIKA

VIA

NEW YORK

# HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING

HAARLEM, AALSMEER, BEVERWIJK, BLOEMENDAAL, EDAM, HILLEGOM, HOOFDDORP,  
LEIDEN, LISSE, IJMUIDEN, ZANDVOORT.

Volgestort Kapitaal f 3.050.000,—

Reserve f 712.500,—



**„Internationale Bank”**  
voor Zakelijken Waarborg  
TE GRONINGEN

Geeft 5% PANDBRIEVEN uit in stukken van  
f 1000 en f 500 tegen den koers van 97%

## FRIESCH-GRONINGSCH HYPOTHEEK BANK

AANDEELKAPITAAL f 2.500.000  
RESERVES . . . . . ruim - 1.000.000

HYPOTHEKEN ± f 31.500.000.  
PANDBRIEVEN ± - 31.500.000

VERKRIJGBAAR:

4% pandbrieven à 91%

4½% pandbrieven à 99%

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP  
**Wester-Suikerraffinaderij**  
AMSTERDAM

GROOTSTE RAFFINADERIJ  
IN NEDERLAND

Levert de mooiste Suiker,  
omdat haar zuiveringsver-  
mogen het grootst is.

Produceert behalve alle soorten *Melis-*  
*suiker* en *Basterds*:

*Cristallen, groote. en kleine, Klontjes*  
*(Cubes), Theeklontjes, Crushed (brokken)*  
*Tabletten, Brooden, Poedersuiker, fijne*  
*Suikers voor Vruchtengebruik, enz. enz.*

# VAN DEN BERGHS, LIMITED

Margarine-Fabrikanten, Rotterdam



## DE GRONINGER BANK

Groningen, Winschoten, Stadskanaal, Wilder-  
vank, Sappemeer, Delfzijl, Emmen, Veendam  
en Ter Apel (Firma TIMMERMAN & SASSEN)

Kapitaal f 6.000.000,— Geplaatst en gestort f 4.000.000,—

Reserves f 401.498,23

VERRICHT ALLE BANKZAKEN

Belast zich met het incasseeren van wissels op binnen-  
en buitenland

## Pletterij, voorheen L. I. Enthoven & Cie - Delft

Wissels, Veerwissels, Goederenwagons, Draaischijven,  
Bruggen, Kappen en Gebouwen, Tanks, Aanlegsteigers.

ZWAAR EN LICHT SMEEDWERK EN PERSWERK.